

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului

ARAD, ANUL 53. No. 220,
1938, október 1. szombat.

Aradi Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Perioadice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

A békeszerző

angol kormányelnök mosolya a béke elégedettségével ragyogja be az európai közéletet. A virágcsokrok ezrei, a hálálkodó, rajongó és az egzaltált levelek tizezrei és százezrei, amelyek ott halmozódnak fel immár a harmadik napja a Downing-street miniszterelnöki palotájában a világ minden részéből, sem hangban, sem mennyiségben nem fejezhetik ki eléggé szemléltetően, eléggé meggyőzően az európai népek háláját. Utóvégre ma már minden nevesebb hollywoodi filmsztár ezerszámra kaphatja a rajongó leveleket, ha jó a menedzsere és Ramon Novarro esete óta tudjuk, hogy milyen könnyen rajonganak a nők, kizárólag a tömegpszichózis alapján: ehez igazán nem szükséges, hogy világtörténelmi jelentőségű diplomáciai sikereket érjen el valaki. A térdszallagrend azonban, amely Chamberlainre vár a néki-szánt Nobel-békédijon kívül, már a jelmondatában rendre és tiszteletre inti a könnyelműségekre hajlamos világot: „szégyelje magát az, aki rosszra gondol”. — szól a térdszallagrend középkorai franciás fölirata a legnagyobb angol kitüntetés, térdszallagján és csillagkeresztjén s az új peer, aki nemsokára az angol Lordok Házának tagjaként fog megjelenni a parlamentben, valóban mindenképpen jobban megérdemelte, megszolgáltta ezt a magas uralkodói kegyet a világ első birodalmának uralkodójától, minthogy vita nélkül őt illeti meg a Nobel-békédij is, hiszen nemcsak az angol Tommyk százezreit, hanem a kulturális világ számos más népének milliányi tagját mentette meg a legválogatottabban modern tömegpusztulástól, úgy a már felködött frontokon, mint azokon belül...

Jóleső ámulattal láttuk, hogyan tűzheti szét az Apokalipszis négy lovasának felremlő fantomjait egy hetven- és egynehány éves, esernyős angol gentleman, hogy békeangyalokká változtassa őket a modern európai béke-mitológiában. A müncheni négyhatalmi konferencia államférfiai közül kettő különben is repülőgépen száguldott a remegő földek fölött: mit tesz az Apokalipszis négy lóereje e csodagépek száz és egynehány lóerős motorjaival szemben? A háború rémei lemaradtak, mielőtt célhoz érhetek volna a repülőóriások, áramvonalas kormányelnöki különvonatok mögött és a rossz sejtelmék remegő hullámgyűrűzéseinél gyorsabban vitte a rádióhullám a megváltó hírt: a megegyezés létrejöttének diadal-hiradását. A londoni Hyde-parkban az örömtől ittasult tömeg kiragadta az ásókat az éjjeli földmunkások kezéből, amelyekkel a kijelölt gázmenedék-helyek földalatti üregeit ásták és a svájci szövetségtanács ugyanilyen felszabadult gyorsasággal vonta vissza minden kiadott mozgósítási intézkedését. A jó öreg Chamberlain megtette a magáét és beigazolta azt a bizonyos angol verset, amelyet oly meghatóan kedves könyveddel recitált, amidőn Münchenbe indult az angol repülőtérről: valóban, addig kell próbálkozni a lehetetlennek látszó dolgok megoldásával is, míg végre csak kialakul valami...! A szavaló, esernyős öreg angol premier így vonult be Shakespearé és a népdalokat idézve a világtörténelembe. S most mosolygva néz szembe a fotoriporterek százainak lencséivel, mosolygva a világgal és a nemzetközi politikával, mintha hunyorogna is kissé hozzá, mintha csak azt mondaná: „nos, hát nem megmondottam gyerekek...?” Hát igen, megmondta. Hála Istennek, igaza van. Ez a mi emberünk, a jó öreg Chamberlain, a békeszerző. És éppúgy mindörökké Békeszerző Chamberlain marad az angol iskoláskönyvek most íródó lapjain akkor is, ha a jövő weekendjét nem Németországban tölti, hanem valamelyik essexi kis patak partján horgászva, mint ahogy „Africanus” maradt az a Scipio is, aki a pun háborút nyerte meg a római birodalomnak, holott kedvenc foglalkozása nem ez volt, hanem az állattenyésztés és a mezőgazdaság belterjesebb művelése...

Nincs semmi ok, hogy patétikusak, szárnyalóak

Elfogadta a müncheni határozatokat a prágai kormány

Megkezdték a szudétanémet területek megszállását a német birodalmi csapatok
Osszeült Berlinben a müncheni határozatok végrehajtóbizottsága

Három hónapos határidő a prágai kormánynak a magyar és a lengyel kérdések rendezésére

München. (Rador.) Nagybritánia prágai követe hivatalosan közölte Chamberlain angol kormányelnökkel, hogy a csehszlovák kormány elfogadta a müncheni egyezményben feltüntetett javaslatokat és időpontokat.

A müncheni egyezmények szövege

A nagyhatalmi értekezlet eredményéről kiadott hivatalos jelentés a következő pontokat tartalmazza:

1. A szudétanémet vidék kiürítése a csehek részéről október 1-én kezdődik.
2. Anglia, Franciaország és Olaszország megegyezést létesítenek arra nézve, hogy a kiürítést október 10-ig befejezzék és a kiürítés alkalmával a kiürítést végző közegek semmit el ne pusztítsanak. A csehszlovák kormány minden kárért felel.
3. A kiürítés technikai részét a legkisebb részletekig bizottság állapítja meg, amely Németország, Olaszország, Franciaország és Csehszlovákia megbízottaiból alakul.
4. A német csapatok október elsejétől kezdve zónánként elfoglalják a szudétanémet területet. A térképen feltüntetett négy területszakasz elfoglalása a következőképpen történik: első szakasz október 1—2-án, második szakasz október 2—3-án, harmadik szakasz október 3—4—5-én, a negyedik szakasz október 6—7-én. A többi szudétanémet területet azonnali nemzetközi bizottság határozza meg és azokat a német csapatok október 10-ig elfoglalják.
5. A fentebb említett nemzetközi bizottság megállapítja azokat a területeket, ahol népszavazás lesz. Ezeket a területeket nemzetközi alakulatok foglalják el mindaddig, amíg a népszavazás véget ér. A bizottság állapítja meg a népszavazás lefolyásának módját, a Saar-vidéki népszavazás szabályzata alapján. A népszavazást november végéig későbbben megkezdeni nem lehet.
6. A határok végleges megállapítását nemzetközi bizottság végzi. Kivételes esetekben a nemzetközi bizottságnak jogában áll a négy hatalomnak kisebb fontosságú módosításokat aláírni oly zónák etnográfiai elhatárolásánál, amelyek népszavazás nélkül kerülnek Németországhoz.
7. A szudétanémet területek lakosságának opciós jogot adnak arra nézve, hogy a szudétanémet területre visszatérhessenek, vagy onnan elköltözhessenek. Az opciónak a megegyezés létrejöttétől számított hat hónapon belül kell megtörténnie. Német-csehszlovák bizottság szabályozza az opciós részleteit és megvizsgálja a lakosok kicserélésére vonatkozó eljárást és szabályozza a kicserélésből folyó kérdéseket.
8. A csehszlovák kormány négy héten belül szabadságolja mindazokat a szudétanémeteket, akik a csehszlovák hadseregből, vagy rendőrségből ki akarnak válni. Ugyancsak szabaddá teszi mindazokat a szudétanémeteket, akiket politikai vétségek miatt bezártak.

A nagyjelentőségű pót-megállapodások

1. Egy pót-megállapodás szerint a csehszlovákiai lengyel és magyar kisebbségek ügye újabb megbeszélés tárgyát fogja képezni a négyhatalom képviselői között abban az esetben, ha a csehszlovák kormány ezeket a kérdéseket három hónap alatt nem oldja meg.

Egy másik pótjegyzőkönyv ezeket mondja:

2. A francia és angol kormány aláírta a fentebbi megegyezést, de fenntartják a szeptember 19-én tett francia-angol javaslat azon pontját, amely a csehszlovák határoknak nemzetközi garanciáját illeti a kihívás nélküli megtámadtatás esetére. Rögtön azután, hogy a magyar és lengyel kisebbségek kérdése elrendeződik, Németország és Olaszország megadják Csehszlovákiának a szükséges garanciákat.

3. A harmadik pótnyilatkozat megállapítja, hogy az első és fő megegyezésben említett bizottság a német birodalmi külügyminiszter államtitkárából és a berlini angol, francia és olasz nagykövethől fog megalakulni. A szudétanémet területek átadásából származó összes kérdések a nemzetközi bizottság hatáskörébe tartoznak.

és fellegek között szárnyaló, világsorsokat görgető héroszok legyünk, csak azért, mert így talán jobban imponálhatunk magunknak, vagy másoknak. Mindez az őszinteség, az emberiség, a humánus rovasára megy. Legyünk csak emberek, miként Scipio volt és Chamberlain az, és örüljünk öszinte, emberi módon, hogy megmenekültünk ezuttal a tömeggázolás veszedelmétől; a veszély expressz vonata zakatolva továbbrobogott mellettünk. A békeszerző Chamberlain megkapja a térdszallagrendet, a Nobel-békédiját, a hálálkodó levelek százezreit és a modern világtörténelem elismerő

lapjait és bizonyára mindenképpen jobban rá is szolgált minderre. De ő bizonyára akkor lesz a legboldogabb, ha többé nem kell felülnie a haragú gépmadarakra, hogy újra bizonytalan tárgyalások között kísérelje meg a lehetetlennek látszó feladatok megoldását; hanem ha újra elvonulhat pipájával, esernyőjével és horgász-felszereléssel a csöndesen csörgedező kis patakpartok zugaiba, hogy örüljön a saját hétvégi pihenőjének és a maga módján gyönyörködhessek a természet és a lelkeben zsongó bölcs harmóniák igaz emberi békességének. (I.)

„Csehszlovákiát a sorsra bízták, de nem győzték le...”

London. (Rador.) A Reuter iroda prágai levelezőjének jelentése megerősíti a hírt, hogy a csehszlovák kormány elfogadta a müncheni tervezetet.

Ugyancsak a Reuter későbbi jelentése ugy szól: „Miután a csehszlovák kormány, a Csehszlovákia nélkül és ellene hozott határozatokat átvizsgálta, nem maradt más számára, mint-hogv elfogadja azokat.” Masny Csehszlovákia berlini követe érdekes nyilatkozatban foglalkozott a köztársaság jelenlegi helyzetével. Hangsúlyozza, hogy a jelenlegi válság egész Európára erkölcsi válsága és hogy a csehszlovák nem-

zet most már tökéletesen egységes lesz új határain belül, ami az egyedüli lehetőség politikai létének biztosítására, Csehszlovákia továbbra is arra törekszik, hogy Masaryk és Benes elveit a gyakorlatban is megvalósítsa.

— Az egész világ — folytatta Masny — értéket határozott szellemünket, Csehszlovákiát a sorsra bízták, de nem győzték le. Nem hagytuk magunkat megfélemlíteni az erőszaktól és a fenyegetésektől. A jövőben sem hagyjuk magunkat megfélemlíteni, ha a nemzet magasabb érdekeiről lesz szó.”

A csehszlovák sajtó kommentárjai

A Havas iroda jelenléti, mivel Münchenből hivatalos értesítés csak késő éjszaka érkezett meg a Csehszlovák fővárosba, a lapok mindössze rövid kommentárokat fűznek az egyezményhez. A Prager Presse londoni keltezésű cikket közöl arról a csehszlovák jegyzékről, amelyet a közelmúltban nyújtottak át a brit kormánynak.

— „A brit kormány — írja a lap — kész Németország számára átengedni azokat a területeket, amelyeknek lakossága több mint ötven százalékban német, de olyan határokat kell kívánnia, amelyek a biztonságot jelentik.

— A kormány nem egyezhetik bele, hogy olyan területeken rendezzenek népszavazást, ahol a cseh lakosság képezi a többséget, vagy olyan vidéken, amely kimondottan csehnek tekinthető, de amelyet Németország hadászati okok miatt igényel. Az összes felmerült kérdések tényleges megoldása december 15. előtt kell megtörténnék. Az október 31. előtt létrejött elvi megállapodások megvalósítását nemzetközi bizottságnak kell megoldania és biztosítania kell a brit légió közreműködését. Kívánja a csehszlovák kormány azt is, hogy a Németországnak átadandó területeket a brit légió ellenőrizze, viszont hajlandó tárgyalni hadseregének mozgósítási állapotát illetően, ennek megszüntetéséről, a csapatok visszavonásáról és a szerződés felülvizsgálatáról. Más-

résről azonban a nemzet életszükséglete és a Csehszlovák állampolgárok jogainak megvédelése követeli: a Németország által megszállandó területek demokratikus érzelmi német, valamint zsidó lakossága számára tegyék lehetővé a szudeta-vidék elhagyását a következő feltételek mellett: 1. Mielőtt megállapítják az új határokat. 2. Biztosítsák a népesség bizonyos részének kicserélését. 3. Új jellegű nemzetközi biztosítékokat fektessenek le ezen állampolgárok védelmére.

— Csehszlovákia — folytatja a cikk — készen áll arra, hogy áldozatokat hozzon, de megkívánja, hogy a világbéke érdekében más országok is meghozzák a maguk áldozatát.”

A Csehszlo Slovo a következőket írja: — „A csehszlovák kormány megállapítja majd, hogy a müncheni egyezmény megfelelő-e a Csehszlovákia által már jóváhagyott feltételeknek és vajon nem-e adtak újabb engedményeket? Ha a tárgyalások a népek önrendelkezési jogának elve alapján folytak Münchenben, nem szabad elfelejtkezni a bécsi és a szászországi cseh lakosság jogairól sem. Remélni lehet ezenkívül, hogy a brit kormány ígéretéhez híven közvetlen biztosítékot vállal az új cseh határokért. Feltételezzük azt is, hogy a brit kormány gondoskodik a Csehszlovák köztársaság gazdasági létének jövőjéről és arról, hogy a nemzet ezentúl szabadon fejlődhesse.

Mussolini: „Guten Tag, mein Führer!”

A négy államférfi értekezletén senki sem elnökölt, Chamberlain angolul beszélt, Daladier franciául, Hitler németül, míg Mussolini felváltva mindhárom nyelvet használta. Amikor Mussolini belépett a tárgyalóterembe, Hitler kancellárt németül, barátságos módon így köszöntötte:

— „Guten Tag, mein Führer!”

Mint érdekes mozzanatot említik, hogy amikor Daladier kilépett szállója kapuján, két asszony ragadta meg a kezét és arra kérte, hogy minden áron létesítsen megegyezést Németország és Franciaország között. Daladier nem értette meg a két asszonyt és válaszképpen melegen megszorította kezüket. Később azután lefordították neki a két asszony kérélmét.

Az éjjeli megbeszéléseken, amikor is a csehszlovákiai magyar és lengyel kisebbségek ügyét vizsgálták meg, Mussolini mindkét követelést tá-

mogatta. Hitler „leinte vonakodott” garanciákat nyújtani az új Csehszlovákia részére, később azonban hozzájárult, miután a négyhatalmi értekezlet elvben elfogadta, hogy a csehszlovákiai magyar és lengyel kisebbségek ügyét minél hamarabb meg fogják oldani. Nemsokára ezután megtörtént a megegyezés a szudetanémet kérdés megoldására nézve.

A megbeszélést éjfélkor fejezték be és a megegyezést elsönek Hitler 28 perccel éjfél után írta alá, utána Mussolini, Chamberlain, majd Daladier látták el aláírásukkal a történelmi okmányt. A Havas távirati ügynökség müncheni levelezője ekkor már tudatta, hogy a négy államférfi között teljes megegyezés jött létre. A megegyezés részleteit, illetve a hivatalos jelentést közvetlenül a konferencia befejezése után, adták ki.

Az egyezmény aláírása

A müncheni értekezlet nyolc órán át tartott. Az értekezlet befejezése után elsönek Hitler írta alá a megegyezés két példányát és az etnográfiai térképet, amely feltünteti az átadandó területeket. Utána Mussolini, Chamberlain és Daladier írta alá a megegyezést. Több fényképész megrögzítette ezt a történelmi pillanatot, amikor Európa négy legfőbb országának vezetője véget vetett a csehszlovák válságnak. Az értekezleten résztvevő diplomaták Hitler dolgozószobájában gyűltek össze, hogy jelen legyenek a megegyezés felolvasásánál és a négy pótljegyzék aláírásánál.

Hitler Bismarck képe alatt foglalt helyett. Jelen voltak a diplomaták közül Ribbentrop, Ciano, Leger, Horace Wilson, továbbá a berlini angol, francia és olasz nagykövet. Németország részéről még jelen volt Göring, Hess Rudolf, von Neurath, Weiszecker, a német külügyminiszter magasrangú tisztviselői és Hitler kísérete. A megegyezés aláírása előtt Schmidt dr., aki tolmácként szerepelt, felolvasta a megegyezés

német és angol szövegét, míg a francia szöveget Poncelet berlini francia nagykövet olvasta fel. A megegyezés aláírása után a négy államfő aláírta a magyar, valamint lengyel kisebbségekre, a fennmaradó Csehország határainak biztosítására vonatkozó pótljegyzékönyveket. A vendégek ezután beírták nevüket a Führerhaus vendégkönyvébe.

Éjjel fél kettőkor, középeurópai időszámítás szerint, az összes formalitások befejeződtek. Hitler ezután elküszönt a vendégminiszterelnököktől és a maga, valamint a német nép háláját tolmácsolta nekik. Kijelentette, hogy a francia, angol és az olasz nép bizonyára éppen olyan boldog lesz, mint a német. A kancellár ezután szívélyesen megszorította Chamberlain, Dala-

dier és Mussolini kezét.

Chamberlain a maga részéről kifejtette, hogy nagyon meg van elégedve a müncheni utjával. Az a meggyőződése, hogy az angol nép osztja azokat az érzelmeket, amelyekről a kancellár beszélt.

Hitler ezután búcsút intett a megjelenteknek és visszavonult.

Amikor Chamberlain miniszterelnök a müncheni értekezletről, annak befejezése után szállodájába visszatért, az angol újságírók egészen a szobáig kísérték el. Az angol miniszterelnök nagyon jókedvűnek látszott. Aikát egy pillanatra sem hagyta el a mosoly.

A tömeg igen lelkesen ünnepelte a három vendégminiszterelnököt amikor azok az utcán megjelentek. Mussolini a fascista milícia parancsnokló tábornoki egyenruháját viselte és az őt éljenző tömeget a római köszöntéssel üdvözölte.

Egyezmény Hitler és Chamberlain között: Soha többé ne viseljen háborút egymás ellen Németország és Anglia

London. (Rador.) Ezerszámra érkeznek a táviratok a világ minden részéből a Downing Streetre. A legkülönbözőbb országok lakói, a legkülönbözőbb foglalkozású emberek szerencsekívánataikkal halmozzák el Chamberlaint és feleségét abból az alkalomból, hogy az angol kormányelnöknek sikerült elhárítania a háborút, amely az egész világot fenyegette. Hasonlóképpen tömegesen érkeznek az üdvözlőlevelek is.

München. Az angol diplomáciai körökben közölték az újságírókkal, hogy Chamberlain miniszterelnök Londonba való visszarepülése előtt még a délelőtti folyamán magánlátogatást tesz Hitlerrel, akivel még néhány függőben levő kérdést akar megtárgyalni.

München. Chamberlain miniszterelnök déli előtt fél 11 órakor látogatást tett a birodalmi vezérnél annak magánlakosztályában. A megbeszélés hosszabb időt vett igénybe és azokon a két államférfiun kívül csak Smidt szövetségi tanácsos volt jelen, mint tolmács. A megbeszélések után Hitler és Chamberlain gépkocsija jöttek és München érdekességének és szépségének megtekintésére indultak. Ezután Chamberlain miniszterelnök a német államfő társaságában ebédel. A két államférfi együtt-lététől még több fontos európai kérdés tisztázását várják.

München. Hitler birodalmi vezértől déli 1 óra után tért vissza gépkocsin szállóbeli lakosztályába az angol kormány elnöke, majd kevés idő múlva Ribbentrop német külügyminiszter kíséretében a müncheni repülőterre hajtatott. A rohamosztagosok diszszázada előtt elhaladva, az angol himnusz hangja mellett lépett fel Chamberlain a reá várakozó repülőgönghő, majd amikor kíséretének tagjai is mindannyian elhelyezkedtek, déli 2 óra 15 perckor hagyta el München.

München. (Rador.) Chamberlain miniszterelnök a sajtó munkatársai előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Mindenkor az volt a véleményem, hogy ha sikerül a Csehszlovák kérdés békés megoldását megtalálnunk, Európa általános megnyugvása számára magától adódik a lehetőség. Ma reggel megbeszélés volt Hitlerrel. Mindketten aláírtuk a következő nyilatkozatot: „Mi, a Német-birodalom vezérkancellárja és Nagybritánia kormányelnöke újra találkoztunk és elismerjük, hogy az angol—német viszony kérdése mindkét ország és Európa számára elsőrendű fontosságú.

A csütörtök esti egyezményt, valamint az angol—német tengerészeti megállapodást — azon jelképnek tekintjük, amely a két nép azon óhaját fejezi ki, hogy soha többet a jövőben egymás ellen ne viseljenek háborút.

Elhatároztuk, hogy a tanácskozás módszerét alkalmazzuk a jövőben minden olyan kérdésben, amely a két országot érdekli. Elhatározott

CORSO

A szenvedély, a sors az izgalom, a szerelem, a szegység és a művészet filmje

Szezonnyitó nagy filmje:

Az európai és a francia filmgyártás csúcspontja:

TARAKANOVA HERCEGNŐ

Pierre Richard Willm, Suzy Prim és Annie Vermay főszereplőkkel.

Szabad- és kedvezményes jegyek ezen filmre nem érvényesek.

Esti előadások kezdete ma napról 9.15.

szándékunk, hogy folytatjuk erőfeszítéseinket az esetleges megnevezés okainak eltávolítására s ezzel az európai békét szolgáljuk."

VI. György király levele Chamberlainhoz

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök Németországból visszajövet, megérkezett az angol fővárosba. Megérkezésénél jelen volt a kormány valamennyi tagja és az angol társaság előkelő tagjai. Amikor a kormányelnök kilépett gépéből, Halifax lord azonnal hozzálépett és

átadta neki VI. György király levelét, amelyet Chamberlain azonnal átolvasott.

maid magasra tartva azt az okiratot, amelyet ma délelőtt iriak alá a Hitler kancellárral történt tárgyalások után, a következőket mondotta:

— Ma délelőtt tanácsotunk Hitler kancellárral, amit ez az általunk aláírt okirat is bizonyít. Két dolgot szeretnék mondani, először is arról a sok-sok levélről szeretnék beszélni, amelyeket én és a feleségem az utóbbi napokban kaptunk Európa minden részéről.

Chamberlain a tömeg lelkes éjlenzése közben gépkocsira szállott és ahol elhaladt, mindenfelé lelkesen ünnepelték. „Jó öreg Chamberlain, ezt jól csináltad” — hallatszott innen is, onnan is.

A leszerelés kérdése napirenden

München. (Rador.) Neville Chamberlain angol miniszterelnök Münchenben kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy szombaton nemzetközi bizottság száll ki a szudéta területekre. Amennyiben nehézségek merülnek fel az egyezmény pontjainak megvalósítását illetően, az angol miniszterelnök kijelentette, hogy azokat az európai államok vezetői közötti közvetlen érintkezéssel át lehet hidalni. A leszerelésre vonatkozóan azt mondotta Chamberlain, hogy erről a kérdéstről nem tárgyaltak, de rövidesen sor fog rá kerülni. Egy másik kérdésre közölte Chamberlain, hogy Hitlerrel folytatott tárgyalások során számos, Európát érdeklő politikai kérdést megvitattak.

Nemzeti ajándék Chamberlain-nak

London. Chamberlain angol miniszterelnök megérkezésénél Barcza György magyar, Corbin francia, Grandi olasz és Gork német ügyvivők is jelen voltak, valamint a Dominiumok képviselői is. Chamberlain a Buckingham palotába hajtatott, ahol

VI. György angol király fogadta kihallgatáson a miniszterelnököt.

A királyi kihallgatás után a miniszterelnök Downing Streetre hajtatott.

Simon és Halifax miniszterek tárgyalásokat folytattak annak a 10 ezer angol légionistának a kijelölése ügyében, akik a csehszlovákiai területekre mennek.

A Star jelentése szerint nemzeti gyűjtés indul meg abban az irányban, hogy Chamberlain miniszterelnök részére ajándékot vásároljanak. Ezen ajándék vásárlásához minden angol polgár 5 sillinggel járul hozzá.

Az Evening Standard jelentése szerint Chamberlain és Hitler Münchenben a Földközi-tengeri kérdés ügyében is tárgyalásokat folytattak és a megbeszélésekbe bevonták Daladier francia miniszterelnököt is.

Brüsszel. A belga minisztertanács elhatározta, hogy az európai helyzet tisztázódása következtében a hadsereg létszámát a béke-létszámra szállítják le.

Páris. Daladier francia miniszterelnök délután résztvett az államtanács ülésén, amelyet 6 órakor Lebrun köztársasági elnök nyitott meg.

A köztársasági elnök halálát tolmácsolta Daladiernek. Münchenben a béke érdekében kifejtett munkásságáért.

Minisztertanácsai nevében Chautemps mondott köszönetet Daladiernek, a miniszterelnök pedig válaszában hangsúlyozta Bonnet külügyminiszter érdemeit, aki vállaltva munkálkodott a béke megmentése érdekében.

Chamberlain térdszallagrendje

A londoni politikai körökben elterjedt hírek szerint, amint a Reuter iroda jelenti, az illetékes körök az a gondolat foglalkoztatja, hogy Sir Neville Chamberlain kormányelnök nagyjelentőségű sikerét a világpolitikai helyzet békés megoldásának tekintetében VI. György angol király azzal jutalmazza meg, hogy a miniszterelnököt az angol királyság legértékesebb kitüntetésével ruházza fel. A történelmi Anglia legnagyobb kitüntetése a III. Eduard által alapított térdszallag-rend, amelynek jelszava egy francia

mondat, amelynek eredete az angol udvar franciás életkorszakában keresendő és a mely aranybetűkkel szerepel a baltérden hordott fekete bársonyszallagon. A rendnek külön díszöltönye van, rajta csillaggal, amelyen ugyancsak a jelmondat szerepel. A királynék a rend szallagját bal felső karukon viselik. Érdekes megemlíteni, hogy a rend szabályai legalább 3 ősi nemes generáció kiutatásának szükségességét követelik meg attól, aki ezzel a magas kitüntetéssel jutalmazható: valószínű azonban, hogy amint ez már igen ritka esetekben előfordult Anglia történetében, Chamberlain esetében is el fognak tekinteni az ősi rendszabály szigorú alkalmazásától.

Daladier: A müncheni találkozó történelmi jelentőségű esemény

München. A Négy évszak szálloda előtt, ahol Daladier francia miniszterelnök lakott, délelőtt a müncheniek óriási tömege lelkes rokonszenvtüntetést rendezett Daladier miniszterelnök mellett. A tömeg többszöri hívására Daladier a szálloda egyik első emeleti nyitott ablakához lépett, amire még jobban fokozódott a tömeg lelkesedése és ujjongva kiáltotta Daladier felé: Heil! Heil!

München. (Rador.) Daladier francia miniszterelnök a német távirati iroda Münchenben tartózkodó párisi munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Véleményem szerint a müncheni találkozó történelmi jelentőségű esemény Európa életé-

Daladier: Sikerült a békét biztosítani

Párisból jelentik: Daladier miniszterelnök délután háromnegyed 3 órakor érkezett meg a Páris melletti lebourgeti repülőtérre. A tér környékét és a közeli utcákat nagy tömeg lepte el és élénken tüntettek a miniszterelnök mellett.

Párisban úgy tudják, hogy a francia kormány elhatározta a behívott tartalékosok szabadságolását. Mindamellett a tartalékosok szabadságolására csak a szudéta területek kiürítése, vagy átadása után kerül a sor.

A Matin szerint a müncheni értekezleten a nyersanyag beszerzésének kérdését is érintették, de ezzel szemben nem volt szó a gyarmatok kérdéséről és a spanyol-ügy sem került szóba. A négy hatalom vezetői ugyanis el akarták kerülni azt a látszatot, hogy a cseh ügyet kihasználva, ezeket a nagyfontosságú ügyeket is letárgyalják. Párisban nagyon jó benyomást keltett a lap szerint az a fogadtatás amelyben a német lakosság részéről Daladiernek volt része.

A „Peuple” örömmel állapítja meg, hogy a szakszervezetek által követelt békés elrendeződés háború nélkül is lehetséges. Egyedül az „Epoque”, a háborús párt lapja elégedetlen és azt írja, hogy Csehszlovákia feldarabolása módosítja a diplomáciai stratégia helyzetét. A lap szerint Franciaország Münchenben való sáros diplomáciai Sedant szenvedett.

Müncheni jelentés szerint ott még mindig élénken tárgyalják, hogy Daladier miniszterelnök milyen rokonszenvesen nyilatkozott a német államfőről. Daladier elismerő szavakat mondott a birodalmi vezérről, akiben becsületes, jószándéku államiérfiut ismert meg.

— Ugye így van ez, Leger — szólta a mellette álló külügyminiszteri főtitkárhoz, amikor az újságírók előtt

A magyar kormány nyilatkozata Chamberlain egyes megállapításairól

Budapestről jelenti az M. T. I.: A magyar kormány utasítására a prágai magyar követ a cseh kormány szeptember 26-án kelt nyilatkozatával kapcsolatban szerdán a magyar kormányhoz a cseh kérdésre vonatkozó felfogását illetően az alábbiakat közölte Krofta külügyminiszterrel:

— A magyar kormány a nemzetiségi önrendelkezési jog gyakorlati megoldásának és a teljes egyenjogúság elvének alapján minden olyan megkülönböztetést, mely a magyar nemzetiség rovására történne, barátságtalan magatartásnak tekintene.

A követ kifejtette továbbá a magyar kormányhoz azt a nézetét, hogy a békés fejlődés biztosítására igen alkalmas mód lenne, ha a magyar követelést a német problémával egyidejűleg intéznék el. A követ azt a választ kapta Kroftától, hogy a közlést tudomásul veszi és a jegyzéket kormánya elé fogja terjeszteni.

Illetékes magyar helyeik szükségesnek tartják közölni, hogy Krofta a beszélgetés so-

Az aranyér

gyakran elviselhetetlen fájdalmakat okoz. Beteggé teszi, halott oly könnyű a gyógyítása. Használjon reggel és este Gosdecke féle Anusol végbélkúpot, gyors enyhülést biztosít. Az Ön orvosa ismeri az Anusolt és mint az aranyér specifikus gyógyszerét ajánlja.

Anusol-Gosdecke

ben. Hála a nyugati nagyhatalmak emelkedett felfogásának, sikerült elkerülni a háborút és becsületes békét biztosítani valamennyi nép számára. Személy szerint örömmel tapasztaltam, hogy Németországban nem létezik gyűlölködő szellem Franciaország irányában. Biztosíthatom önöket, hogy Franciaország sem érez ellenségesen Németország iránt és hogy ez így volt a külpolitikai feszültség és a katonai előkészületek idején is, amin most már túl vagyunk. Népiünk azt kívánja, hogy minél jobban megértjük egymást és holdog vagyok, hogy minden erőmet a szükséges és eredményes megértés szolgálatába állíthatom. Megköszöntem a vezérnek és Göring tábornagynak, valamint Ribbentrop külügyminiszternek a meleg fogadtatást, amelyben részesítettek, kérem továbbítsa köszönetemet München népének is.

nyilatkozott — és Leger mindenben helybenhagyta Daladier kijelentéseit.

Párisból jelentik: (Rador.) Daladier francia miniszterelnök, amidőn a repülőgépből kiszállt, a következőket mondotta:

— Visszatértem Németországból, ahol nehéz tárgyalásokat folytattunk le. Meggyőződésem, hogy a létrehozott megegyezés okvetlenül szükséges volt az európai béke biztosítására. Hasonlóképpen bizonyos vagyok abban is, hogy a négy nyugati hatalom vezetőjének kölcsönösen tett engedményei és együttműködési óhaja folytán a békét sikerült megmenteni.

Daladier szavait szünni nem akaró üdvrivalgás fogadta és hosszasan éltették úgy Daladiert, mint Bonnet külügyminisztert. A zenekar a francia himnuszot játszotta, majd a miniszterelnök és kísérete egy hadjárókból álló csoport felé közeledett, ahol egy fiatal leányka virágsokrot nyújtott át Daladiernek.

A miniszterelnök ezután a külügyminiszteri ümba hajtatott, ahol több törzstiszt, valamint a kormány néhány tagja várta Daladiert. A francia miniszterelnök egyébként több ezer levelet kapott, amelyek közül az egyik levelet a következők aláírással küldték: „Egy névtelen anyea a sokezer francia anya közül”. Ebben a levélben a levél írója hálátelten mond köszönetet azért, hogy sikerült a békének ezekben a sorsdöntő órákban győznie. A Daladiert üdvözölő külföldi diplomaták sorában ott volt Bullitt amerikai követ is.

Moszkva. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelentése szerint az „Izvestia” genfi híradás nyomán hírája a müncheni egyezményt. A szovjetorszag sajtó egyébként teljes egészében közli a megegyezés szövegét, anélkül, hogy kommentárt fűzne hozzá.

Illetékes magyar helyen megállapítják, hogy Chamberlainnek a beszéde során a csehszlovákiai lengyel és magyar nemzetiségi kérdések közben tett ama kijelentése, hogy a ma-

— Folytatása a 7-ik oldalon —

URANIA 8 (mat), 5, 7, 15, 9, 15

Lélegzetfojtóan izgalmas

BORIS KARLOFF

legújabb alakítása

Az éjszaka rejtelsei

Szünetekben: Akrobata Trio Orlando

46 alkalmazottat elbocsájt, 41 üresedésben lévő állást új alkalmazottakkal tölt be a városvezetőség

Egy és negyedmillió leit takarít meg a város az elbocsájtásokkal. — Megtörténtek az új szolgálati beosztásnak megfelelő személyi változások

Emlékeztet, hogy Arad két új városvezetője, Vlad Alexandru tábornok, polgármester és dr. Bejan Romulus helyettes polgármester hivatalbárpése alkalmával kijelentette: Aradváros alaposan megterhelt alkalmazotti költségvetésén jelentős csökkentéseket kíván végezni. Mindketten azt az álláspontot képviselik, hogy bizonyos vonatkozásokban a városi alkalmazott létszám túlméretezett és ennek megfelelően elbocsájtásokkal kell a természetesen egyensúlyt helyreállítani. Ennek az álláspontnak gyakorlati alkalmazásaképpen kisebb számú elbocsájtások után

most egyszerre 46 városi alkalmazott állását mondották fel,

részben azzal az indoklással, hogy az elbocsájtásokat a takarékosági elv teszi szükségessé, részben pedig azért, mert szabálytalan kinevezésről volt szó, vagy pedig az elbocsájtott alkalmazottnál szabálytalanságokat állapítottak meg. Ez az utóbbi eset két ízben szolgált az eltávolítás indokául.

Az elbocsájtások a következőképpen oszlanak meg: huszonöt, főleg alkalmazotti minőségben működő városi személy, kettő közülük a tisztviselői karhoz tartozott. Tizenegy napidíjas, vámszedő, akiknek alkalmaztatása a városvezetőség megállapítása szerint teljesen felesleges volt. Végül az elbocsájtottak között szerepel a tüzoltólaktányában működő iparos-műhely személyzete, összesen tíz iparos, akiket szintén feleslegesnek minősítettek. A műhely személyzetét a munkaszerződésről szóló törvény intézkedéseinek megfelelően bocsájtják el.

Ezek az állásmegszüntetések együttvéve hozzávetőlegesen egy és negyed millió leit megtakarítást jelentenek évenként a város számára.

Az alkalmazotti viszonyoknak 46 esetben történt megszüntetésén kívül, teljesen függetlenül az elbocsájtásoktól,

41 üresedésben lévő állás betöltését hajtja végre a városvezetőség.

A 46 megszüntetett állás feleslegesnek bizonyult és így a betöltendő 41 állás nem ezeknek helyettesítését, hanem már eddig is meglévő, de megüresedett munkakör betöltését szolgálja. A hivatalos közlés szerint a következő hivatali állások kerülnek betöltésre: 2 szolgálati főnök, 1 főkönyvelő (esetleg szolgálati főnöki ranggal) 5 irodafőnöki, 1 alügyész, 1 főnökhelyettes, 5 városi biztos, 10 kerületi megbízott, 1 vezető a mezőrendőrség számára, 1 földmérési szakértő, 1 földmérnök, 1 szakmérnök, aki a kertészetben bír különleges képesítéssel, 1 főkertész, 3 kertész, 1 főmérnök, 1 mérnök, 1 építész, 1 rajzoló, 2 műszaki-vezető, 2 gépkocsivezető a tüzoltóság számára.

Mindazoknak, akik az állások elnyerése iránt érdeklődnek, pályázataikat a városhoz kell benyújtaniuk, ahol azután a kinevezési és előléptetési bizottság dönt a kinevezések felett.

A takarékosági rendszabályok és a megüresedett állások betöltésének ismertetésével egyidőben Bejan Romulus dr. alpolgármester, a városnál keresztülvitt és megvalósítandó közigazgatási intézkedések gyakorlati irányítója, közölte a sajtó munkatársaival a város ügyvitelénél alkalmazott szolgálati átszervezéssel kapcsolatos új személyi beosztást is, amely a következő:

Szolgálati főnökök: Lazar Vasile (közigazgatási), Popa Constantin (anyakönyvi), Rațiu Alexandru (gazdasági), Curiaș Ioan (pénzügyi), Berzovan Ioan (közmuvelődési), Mureșan Ioan (műszaki és építkezési), Coțoiu Romuald dr. (egészségügyi és népjóléti), Brancoveanu Miron dr. (állategészségügyi), Jegesi Károly dr. (jogügyi).

Az új beosztás lényeges változásai ebben a munkakör csoportosításban, hogy Popa Constantint, aki a közmuvelődési szolgálat ügyeit vezette, áthelyezték egy újonnan alakított önálló szolgálat: az anyakönyvi szolgálat élére. Ennek a most már teljesen önálló szolgálati osztálynak megszervezéséről az új közigazgatási törvény intézkedik és mivel ennek vezetői ügykörét kizárólag szolgálati főnöki minőségben lévő tisztviselő láthatja el, a városvezetőségnek megfelelő minőségű személy kijelöléséről kellett gondoskodnia. Így történt meg Popa Constantin új beosztása, akinek helyét Berzovan Ioan, a pénzügyi szolgálat eddigi vezetője vette át. Berzovan Ioan eme beosztása azonban csak ideiglenes jellegű, mert rövidesen nyugállományba vonul. Hasonló helyzet adódik december

elsejével a város műszaki osztályának vezetésénél is, ahol Mureșan Ioan főmérnök nyugdíjba vonul. Változás esedékes a legrövidebb időn belül a közigazgatási szolgálatnál is, mert Lazar Vasile, a szolgálat jelenlegi vezetője a közeljövőben ténylegesen is átveszi a jelenleg szabadságon lévő, de szabadságáról hivatalába már vissza nem térő Olariu Stefan városi vezértitkár hivatalát.

Olariu Stefan vezértitkár nyugalomba vonulásaival tehát a közigazgatási szolgálat főnöki állása üresedik meg.

Szolgálatonként és osztályonként a különböző hivatalok vezetését a következő tisztviselők látják el:

A polgármester személyi hivatalának főnöke: Hara Teodor. Városi légvédelmi hivatal: Gules Tiberiu, a vezértitkár mellé beosztott irodafőnök: Popa Sever.

Közigazgatási szolgálat: Személyi ügyek, Apostolache Vasile; általános közigazgatás: Stoici Lazar dr.; kimutatási és természetjárás ügyek: Amlácher Viktor; népesedési hivatal: Tabic Cornel; piaci biztossági és kerületi ügyek: Popa Gligore; kerületi előjárók: üresedésben; kérvényezési iroda: Covacevici Eugen dr.; iktatóhivatal: Goicea Ionel; levéltár: üresedésben; kézbesítési hivatal: Dobra Iosif.

Anyakönyvi szolgálat: Vațian Aurel.

Gazdasági szolgálat: városi vagyonkezelőség: Voiticeanu Ioan; bevásárlási, árlejtési és telekkönyvi hivatal: üresedésben; városgazdaság: Debeleac Ioan (aki azonban beadta lemondását); kerületi üresedésben; kéményseprés: Siboteanu Pompiliu; vágóhid: dr. Bica Miron igazgató; helyettese: dr. Blaga Tiberiu.

Pénzügyi és számviteli szolgálat: ellenőrzés: Flueraș Pavel; adófőnök: Amar Mircea; adók és illetékek kivetése: Albici Ioan; elsőkerületi adótárnok: Csaba Stefan; második kerületi adótárnok: Olariu Dimitrie; harmadik kerületi adótárnok: Stumper József; értékvám: Micola Ludovic; gáji adókirendeltség: Pacurar Petru; mikafakal kirendeltség: Cosma Dimitrie; hid- és helyőrnézek, valamint uthasználati illetékek kezelősége: Mosorca Bojidar; adóhivatali pénztár: Francu Dimitrie; könyvelés osztály: üresedésben; könyvelők: Huszár Ferenc és Sandoiu Teodor; főpénztárnok: Crișan Ioan; ellenőr: Teșici Milan.

Közmuvelődési szolgálat: városi közmuvelődési ügyek: üresedésben; kulturpalota: Nichi Lazar dr., igazgató; könyvtáros: Covaciu Nestor; inasfőnök: Ostoin Mihail igazgató.

Műszaki és építkezési szolgálat: tanulmányozási hivatal: üresedésben; építkezés: Belu Pavel; egy mérnöki állás üresedésben; közmunka és közlekedésügyek: Vlad Traian; egy mérnöki állás üresedésben.

Egészségügyi és népjóléti szolgálat: Egészségügyi hivatal: Bohan Antoniu; népjóléti ügyek: Catana Victor; szegényház: Macean Petru; árvaház: Vortan Mihail kapitány, igazgató.

Allategészségügyi szolgálat: Voicu Constantin.

Jogügyi osztály: Nedelcu Nicolae dr. és Olariu Aurel ügyészek; Ciupea Remus hivatali titkár.

Közüzem: igazgató: Tripa Mihail, helyettesei: Eugen Sincai; személyi ügyek: Stefanuți Sabina; iktató: Popovici Olympia; kereskedelmi, könyvelési és pénztári szolgálat: Dunca Carol. Az idetartozó egyes ügyosztályok vezetői: kereskedelmi osztály: Scheirich Maria; könyvvitel: Maris Sebastian; pénztár: Bozgan Gheorghe. Műszaki szolgálat: Taugner Frigyes. Hálózatkezelés: Tomi Livius.

Itt említtük meg, hogy a közüzemnek öhaltó vállalkozásban történt egyesítését és a város ügyviteléről való különválását most valósították meg gyakorlatilag.

A közüzem irodái elköltöztek a városházáról és egyelőre a gázgyárban nyernek elhelyezést. Ezzel, október elsejétől kezdődőleg, az új kereskedelmi jellegűvé tett közüzem megkezdte önálló működését.

Falbontásos trafikrablás Aradon

Közel százezer leies kárt okoztak a merész betörők a Bleier-trafiknak

Vakmerő módon elkövetett kettős üzleti betörés történt péntekre virradó éjszaka Arad egyik legforgalmasabb helyén. Az Avram Iancu és Matei Corvin-uca sarkán levő, Stern Lipót textilgyáros kétemeletes házában levő Bleier Árpád dohánytözsdejében falbontó betörők garázdálkodtak, míg a vele szomszédos Lesetár István borbélyműhelyébe átkulccsal hatoltak be az eddig még ismeretlen, nagystíliú betörők. A kettős betörést péntek reggel Bleier Árpád fedezte fel üzletnyitás után. A trafik tulajdonos üzletébe lépve megdöbbenéssel látta, hogy a kézi-pénztár mellett falat a szomszédos borbélyműhely felől áttörték, üzletében pedig nagy felfordulás volt. Nyomban értesítette a második kerületi rendőrséget, ahonnan Crișan Emil rendőrtiszt jelent meg a helyszínen és a helyszíni vizsgálat során az alábbiakban rekonstruálták a betörést

Valószínűleg a gáztámadás idejére elsötétített időpontban a tettesek átkulccsal felnyitották Lesetár István borbélyműhelyének redőnyét, majd behatoltak a helyiségbe, amelynek szomszédos fala van a trafikkal. Az egyik falrészben mintegy félméteres részen fölbontották a téglákat és a résen keresztül jutottak be a Bleier-féle trafikba, ahonnan a tulajdonos szerint mintegy 30-000 lei értékű váltót, ezenkívül több játszma römikövet, nagyobb mennyiségű öngyújtót, postai levelezőlapokat, bélyegeket, dohányárut és készpénzt vittek el és összesen mintegy 100.000 lei kárt okoztak a dohánytözsde tulajdonosának. A borbélyműhelyből mindössze néhány száz lei értékű szer számot és kisebbösszegű pénzt loptak.

Figyelemre méltó az a körülmény, hogy a tettesek, akik a helyzettel csakis teljesen ismerős egyének lehettek, azért hatoltak be a borbélyüzleten keresztül a trafikhelyiségbe, mert Bleier Árpád üzletére a Paza de Noapte őrzőállalat vigyáz és ezért az ajtón keresztül nem lehet bejutni, másrészt pedig a borbély-

üzlet redőnye sokkal gyengébb zárral volt el látva.

A betörés színhelyén talált bűnjelék alapján a rendőrség erélyes és széleskörű nyomozást indított a vakmerő bűnözők kézrekerítése érdekében. A nagy apparátussal bevezetett nyomozás során olyan adatok jutottak a rendőrség birtokába, amelyek most már bizonyossá teszik, hogy a tetteseket rövidesen kézrekerítik.

Agyonlőtte magát az angol hadügyminisztérium sajtóosztályának főnöke

London. Tegnap délután óriási szenzációt keltő öngyilkosság történt az angol fővárosban. A hadügyminisztérium sajtóosztályának vezetője: Allan Geoffrey Dawney vezérőrnagy agyonlőtte magát.

Öngyilkosságának hátterét még nem sikerült tisztázni.

Négyszáz bécsi zsidó orvost katonai szolgálatra hívtak be a németek

Páris. Az utóbbi napokban több mint négyszáz zsidó orvost „segéddorvosokként” katonai szolgálatra hívtak be Bécsben. A birodalom katonai körében arról beszélnek, hogy rövidesen bizonyos intézkedések történnek abban az irányban, hogy a zsidókat is bevonják a katonai szolgálatba, a zsidó orvosok behívása azonban csak Bécsben történt meg.

A világháborúban több mint 4000 zsidó orvos teljesített szolgálatot a német hadseregben és kétezer zsidó tiszt harcolt a frontokon. Általános az a vélemény, hogy e hatezer zsidónak legalább a fele Németországban él még.

Purgly László

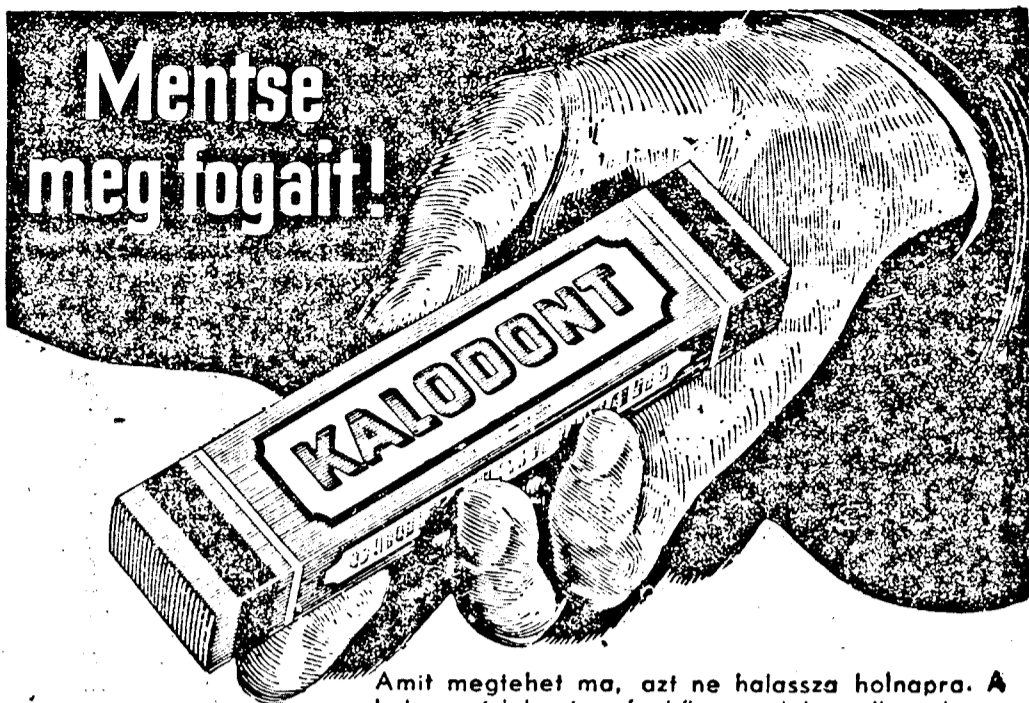
tisztelegő látogatása Miron Cristea dr.,
patriárka-miniszterelnöknél

A romániai magyar evangélikus egyház küldöttsége szerdán Köszáshelyi Purgly László egyházkerületi főgondnok vezetésével megjelent Miron Cristea dr. patriarcha-miniszterelnök előtt s kérte, hogy az egyházkerület önálló szervként törvényhozási alapon működhessen. Az erdélyi magyar evangélikus egyház ugyanis 1926. óta csupán miniszteri engedély alapján állhatott fenn. A patriarcha-miniszterelnök rendkívül szívélyesen fogadta a küldöttség tagjait és utmutatásokat adott arra vonatkozóan, hogy mit kell tenni, hogy az egyház kívánsága teljesülhessen.

Purgly László egyházkerületi főgondnok, a patriarcha-miniszterelnöknél történt kihallgatása után nem tért vissza azonnal Aradra. A csütörtöki és pénteki napon is Bucurestiben tartózkodott, ahol az ottani egyházközség ügyeivel foglalkozott. Purgly László minden valószínűség szerint szombaton tér vissza, amidőn Frint Lajos aradi evangélikus szuperintendenst tájékoztatni fogja bucurestii utjának eredményeiről.

Vakmerő rablótámadás Iasi közelében

Bucurestiből jelentik: Vakmerő rablótámadást követtek el Raducaneni közelében a iasi—husii országoton egy autó ellen, amelyet Grasu Victor soffőr vezetett. Három álarcos rabló támadta meg az autót, amelynek utasai és soffőre védekeztek. A soffőr megsebesült, a banditáknak két bőrönddel sikerült elmenekülniük. A csendőrség azt hiszi, hogy a támadást a hírhedt Suhan és társai követték el.

Mentse
meg fogait!

Amit megtehet ma, azt ne halassa holnapra. A helyes védekezés a fogkö veszedelme ellen: használjon Kalodont fogkrémet! „Kétszer naponta Kalodont” — ez tartja egészségesen fogait. Tudja meg: Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulforizin-Oleatof tartalmazza.

Most nagy
tubusban
is kapható

KALODONT fogkö
ellen

A temesvári ítélőtábla felmentette Czárán Edgár seprősi földbirtokost, akit a törvényszék saját jégverméből elvitetett tiz kiló jég miatt egy évi börtönre ítelt

Egy félreértés súlyos következményei

Temesvár. Nem mindennapi érdekességű ügy foglalkoztatta a napokban a temesvári ítélőtáblát. Az ügy vádlottja Czárán Edgár, seprősi földbirtokos, akit a törvényszék Ganea Ioan nevű szolgájával együtt tragikus félreértésből kifolyólag egyévi börtönre ítelt.

Czárán Edgár, házának udvarán lévő hatalmas jégvermének felét bérbeadta Gábor Traian, községbeli kereskedőnek. A földbirtokos kikötötte, hogy bér fejében naponta tiz kiló jeget kap. Mult év május 20-án Czárán véletlenül vendéget kapott és így a szokottnál több jégre lett volna szüksége. Miután saját jégvermének a lakatját nem találta, elküldötte Ganea Ioan nevű szolgáját Gáborhoz, akit arra kért, hogy kivételesen adjon neki több jeget. Gábor azt felelte, hogy ez nem áll módjában. Czárán szorult helyzetében szolgájával letörette a jégverem lakatját és úgy hozott ki a veremből jeget. Gábor, amikor ezt meghallotta, abban a hiszemben, hogy saját jégverméből vittek el jeget, bünvádi feljelentést tett Czárán ellen.

Néhány nappal később Czárán találkozott

Gáborral, az ügy tisztázódott és a kereskedő levélben visszavonta feljelentését. Ez a levél azonban nem érkezett meg az ügyészséghez, a bünyüget a törvényszék Czárán távollétében és tudta nélkül letárgyalta és szolgájával együtt egyévi börtönre ítélte.

Érthető volt Czárán megdöbbenése, amikor arról értesült, hogy félreértésből kifolyólag súlyos börtönbüntetésre ítélték. Ügyvédjé útján azonnal felelősséget jelentett be a temesvári ítélőtáblához, amely most foglalkozott a különös ügygel. Czárán védője részletesen ismertette az ügyet, rámutatott arra, hogy a földbirtokos saját jégverméből vitetett el jeget és a törvényszék a vádlott távollétében az ügy ismeretében hiányában hozta meg ítéletét. A táblai tanács kihallgatta Gábor Traiant is, aki megerősítette a védelem állítását és kijelentette, hogy semmiféle kár nem érte az ügyből kifolyólag. Az ítélőtábla ennek alapján megváltoztatta a törvényszék ítéletét és úgy Czárán Edgárt, mint Ganea Ioant felmentette a súlyos

vád alól.

Ispravnic Sever bejelentette ügyfeleit, Putici Victorékat, mint károsultakat. Az ügyvéd szerint a bizonyítási eljárás során kiderült, hogy ügyfelei maguk is áldozatok és kérte a bíróságot, hogy 600 ezer lej kártérítést ítéljen meg számukra. Hasonlóképpen Butariu Miron dr. bejelentette, hogy Kratochwill Jan 30 ezer lei készpénzt adott kölcsön Csermák Ferencnek, tehát ő is károsult. Ulici Lázár újságáros Csermáknétól és Putici Livius dr.-tól követeli 3200 lei kárának megtérítését. Ulici 1200 lei készpénz kölcsönt adott és 2000 lei értékű újságokat, könyveket, amelyek jórésze francia, angol és német nyelven íródtak, maga is külföldről hozatta Csermákék számára. Saltz Miksáné 32 ezer lejt követel Csermáknétől. Putici Victorén és Putici Livius dr. ügyvéden, valamint a többi vádlottakon, akik bejártak az ügyletébe Csermákékkal Fabius Stefan dr. ügyvéd Hartmann Kálmánné nevében 245 ezer lejt és Stan Victoria nevében 80 ezer lejt követel valamennyi vádlottól egyaránt. Gherman Dante dr. valamennyi igénylést megtámadta, Novcanu dr. és Butariu Miron dr. azokat a követeléseket, amelyek ügyfeleiket érintik. A bizonyítási eljárás befejeződése után szombaton kerül sor a perbeszédre.

Levették a népszövetségi alapokmány módosítását a napirendről

Genfből jelentik: A népszövetségi közgyűlés ma tartotta meg 19.ik ülészakának utolsó ülését. A közgyűlés minden vita nélkül elfogadta a fegyverkezés korlátozásáról és a polgári lakosság légi bombázása elleni védelem kérdésében tett albizottsági jelentéseket, majd a nem tagállamokkal való együttműködéséről szóló jelentést is. Ezután az alapokmány módosításáról szóló előterjesztéseket tárgyalták. A 11.ik szakasz módosításáról szóló javaslatnál kisebb vita támadt. Az elnök itt névszerinti szavazást rendelt el és miután Lengyelország és Magyarország ellene szavaztak, így nem lehetett elérni az egyhangúságot, levették az ügyet a napirendről. De Valera elnök ezután elmondotta záróbeszédét, amelyben felhívta a figyelmet a kisebb-ségi kérdés elhanyagolásának veszélyeire.

CENTRAL: 3, 5, 7.15 és 9.30 órákor.

Csikágó, a bűnös város

Tyrone Power, Don Ameche, Alice Faye, Alice Brady

Szombaton kerül sor a perbeszédre a Csermák-ügy főtárgyalásán

Nagy várakozás előzi meg a napokban várható ítéletet

Pénteken váratlanul végetérték a tiz nap óta tartó Csermák-főtárgyaláson a tanúkihallgatások. Csütörtökön este, amikor a tárgyalást berekesztették, megállapították, hogy még huszonkét tanu kihallgatása van hátra, azonban ezek közül annak ellenére, hogy elővezetési parancsot is adtak ki ellenük, mindössze öten jelentek meg. Elsőnek Putici Virgilt, Putici Livius dr. testvérbátyját hallgatták ki, majd pedig Wichardt Tódornét, Gallinszky Jánosné, Gulyás Katalint és Verbos Árpádot szólították a törvényszék elé. Ezután felolvasták a távollevő tanuk vizsgálóbíró előtt felvett vallomását. Blöch Iona, Bentner Frigyes,

Gyurko Lajos, Lieberné, Saltz Miksa, Spitz Sándor, Jahoda Béláné, Guba József, Kohnik Alex, Petrescu Eugen és Margescu Mihai vallomásait ismertették.

Ennek megtörténte után következett a károsultak igényeinek jegyzőkönyvbe foglalása. Barna Athanáz a maga részéről kijelentette, hogy nem ő a károsult, hanem a feleségének tartoznak. Felesége, aki szintén jelen volt, közölte, hogy neki 62.500 lejtel tartoznak, de nem Csermákék, hanem Putici Victorék. Arra a kérdésre, hogy van-e bizonyítéka, kijelentette, hogy váltók vannak, melyeket perlés végett átadott Lepa Valer dr. ügyvédnek. Dr.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Égész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

Indiai hácemek fehér asszonyai...

Hosszu cikkben számol be a „Daily Mail” arról, hogy Mrs. William Wilson glasgowi orvos a feleségével együtt Angol-Indiába költözött. A Johorei szultán birodalmában telepedtek le. Az orvos feleségével együtt tisztelgő látogatást tett a szultánnál, aki később többször is felkereste az orvos házat, Végül is Mrs. Wilson kérésére az orvos és felesége elhagyták Angol-Indiát és visszaköltöztek Európába, ahol a francia Riviérán Wilson orvos villát vásárolt magának. A Johorei szultán később a francia Riviérán többször is meglátogatta, de óvatosan kerülte a Wilson házaspár társaságát. Mikor azonban Wilson orvos váratlanul meghalt, a szultán követet küldött Mrs. Wilsonhoz, akit megkért, hogy legyen a felesége. Mrs. Wilson a szultán követe elől Angliába menekült, később mégis engedett a szultán kérésének. Az ázsiai fekete szultán és az európai fehér asszony házassági ünnepeit nagy fényvel és pompával ülték meg Johoreban. A szultán százezer font költséggel fényes palotát építtetett európai feleségének, akit, mint a szultán törvényes feleségét, meg is koronáztak. Ezt a házasságot később az angol kormány is elismerte. György király koronázási ünnepségén résztvett a johorei szultán karján a szép európai feleségével. Hétévi boldog házasság után — írja a Daily Mail — ez az érdekes házasság most felbomlott. Mrs. Wilson elhagyta Angol-Indiát. A szultántól barátsággal vált meg. A szultán nagy parádéval kísérte ki feleségét a hajóállomáshoz. Mrs. Wilson már visszaérte az angol fővárosba, ahol kijelentette, hogy a jövőben Lady Ibrahim néven fog szerepelni. Az indiai szultánok palotájában három európai asszony élt — jegyzi meg a Daily Mail — mind a három fehér asszony elhagyta már Angol-India földjét!

— **IDŐJÓSLAT.** Borús idő, a hőmérséklet emelkedik.

— **Nyugdíjazták Anghiescu dr. volt miniszter, egyetemi tanárt.** Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésiügyi miniszteriumban elkészült az október elsején nyugdíjba vonuló egyetemi tanárok névjegyzéke. A kimutatás szerint Anghiescu dr. királyi tanácsos, volt miniszter, egyetemi tanárt is nyugdíjazták.

— **Dragomir Silviu dr. nemzetkisebbségi főkörmánybiztos hazaérkezett.** Temesvárról jelentik: Dragomir Silviu dr. nemzetkisebbségi főkörmánybiztos, aki mint a román kiútdíjtagja résztvett Genfben a Népszövetség közgyűlésén, felesége kíséretében tegnap visszaérkezett az országba.

— **Pacha dr. megyéspüspök bérmautja.** Pacha Ágoston dr. megyéspüspök péntek reggel Arad megyében bérmautra indult. A püspök ma Tornya községben bérmául, onnan Szederhát községbe megy, ahol felszenteli a templomot, majd vasárnap Glogovácou adja fel a bérmálás szentségét.

— **Orth Győző ref. belmissziói lelkész Aradon.** Vasárnap, október 2-ikán délután 6 órakor az IKE műsoros-vallásos ünnepélyt rendez a ref. templomban. A vallásos ünnepélyen előadást tart Orth Győző ref. lelkész, egyházkerületi belmissziói utazó titkár. Ugyan ő prédikál a délelőtti 10 órai református isentisztelet alkalmával is a belvárosi templomban.

— **Kinevezték Marosvásárhely polgármesterét.** Marosvásárhelyről jelenti az Aradi Közlöny tudósítója telefonon: Ma érkezett Marosvásárhelyre a belügyminiszterium rendelete, amely szerint hat esztendőre a város polgármesterévé dr. Curta Eugen, nyugalmazott tábornok-örvost neveztek ki. A kinevezés híre kisebbségi körökben is örömet keltett, csakúgy mint az a hír, amelynek értelmében most már csaknem bizonyos, hogy az alpolgármesteri tisztet dr. Sziijyártó Sándor, református kollégiumi tanár tölti majd be.

— **Lemondott a magyar vezérkar főnöke.** Budapestről jelentik, hogy Keresztes-Fischer tábornok, a magyar vezérkar főnöke az utóbbi napokban betegeskedett s ez okból kifolyólag felelős állásából való fölmentését kérte. A kormányzó teljesítette a kérését és utódjául Wert tábornokot, a katonai iskola parancsnokát nevezte ki.

— **Minisztartanácsi jegyzőkönyvvel néhány járásban rekvirálásra kapott felhatalmazást a hadügyminiszterium.** Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi miniszterium minisztartanácsi jegyzőkönyvvel felhatalmazást kapott arra, hogy katonai célra rekvirálást eszközöljön. A Curentul jelentése szerint a felhatalmazás Székelyhid (Bihar megye), Érmihályfalva és Nagykaroly járásokra vonatkozik. A rekvirálás lakásra és élelmezésre szól.

— **Prém Lóránd a magyar OTT új vezetője.** Budapestről jelentik: A magyar OTT (Országos Testnevelési Tanács) lemondott elnöke, Kelemen Kornél tisztelék betöltését Prém Lóránd dr.-nak, az OTT ügyvezető elnökévé történt kinevezésével oldották meg, míg Prém Lóránd helyére, a titkári székbe Misángyi Ottó dr. testnevelési főiskolai tanár került.

— **Vasúti utazási kedvezményt kapnak a most nyugdíjazott tanárok és tanítók is.** Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésiügyi miniszter közbenjárására a CFR vezérigazgatóság megengedte, hogy a tanfélévek szeptember elsejével, vagy október elsejével nyugdíjazott tagjai az utolsó évnegyedre is megtartsák kedvezményüket. Utazási igazolványaikat tehát láttamozzák.

— **Seprés előtt fel kell locsolni a járdát.** Cotjoiu Romuald dr. városi főorvos előterjesztésére a városvezetés felhívja a háztulajdonosok figyelmét arra, hogy alkalmazottaik a házak előtti kötelező seprésnél nem járnak el kellő gondossággal, amennyiben a seprés után locsolják csak fel a járdát. Ez egészségtelen és kellemetlen, mert a seprés következtében nagy porfelhők keletkeznek. A helyes eljárás az, hogy a házmezterek előbb felloccsolják a járdát és azután történi a seprés.

— **Gyászistentisztelet Felicia Trimbişioniu emlékezetére.** Vasárnap mulik hat hete, hogy Felicia Trimbişioniu, Traian Trimbişioniu ipari főfelügyelő leányát oly tragikus körülmények között ragadta el a halál. Az elhunyt arileány lelküdvéért a gyászistentiszteletet vasárnap déli fél 12 órakor tartják meg az aradi görög-katolikus templomban.

Lángos-Octogon Soheer

P. Avram Iancu — Metianu sarokra

költözik át. Megnyílik csütörtök reggel.

— **Ujból engedélyezték a szatmári és szatmármegyei Református Nőszövetség működését.** Szatmárról jelentik: A Református Nőszövetség háromtagú küldöttsége megjelent Coman Simion ezredes, prefektusnál s kérte, hogy engedélyezze a szatmári és az egyházmegyei református nőszövetségek újbóli működését, amit a közelmúltban rendeletileg betiltottak. A prefektus, tekintettel arra, hogy a nőszövetségek kizárólag vallási és kulturtevékenységet fejtenek ki, engedélyezte működésüket.

Társak

— **Hogy mehet az üzletünk, ha te mindenki nek elmeséled, hogy 12 évig ültem?**

— **Bocsáss meg, én ezt sohasem állítottam; én csak azt mondtam, hogy még a börtönben is mi ketten már együtt voltunk...**

— **Fekete Rezső református segédlelkész új megválasztása.** Fekete Rezső református segédlelkész, mint ismeretes, szeptember 1-én saját kérelmére elhagyta Aradot. Mint örömmel értesülünk, eltávozását után hamarosan a pusztadaróczi (Szatmár melletti) református egyházközség meghívás után lelkészévé választotta. Fekete Rezső jelenleg Avasujvároson teljesít segédlelkész szolgálatot, míg pusztadaróczi lelkész-állását november elsején foglalja el. A mindenképpen érdemes lelkész megválasztását aradi tisztelők örömmel veszik hírül.

— **Római katolikus növendékek ünnepnapjaikon telvannak mentve az iskolalátogatás kötelezettsége alól.** Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésiügyi miniszter elküldötte a tanfelügyelőségeknek a római katolikus egyház ünnepnapjainak sorrendjét azzal, hogy a napokon a római katolikus növendékek felvannak mentve az iskolalátogatás kötelezettsége alól.

— **Változások az aradi téli menetrendben.** Az aradi állomásfőnökségtől nyert értesülésünk szerint az idei téli menetrend aradi vonatkozásában nem történt semmilyen változás. A vonatok érkezése és indulása változatlan időpontban történik. Egyedült eltérést a téli menetrend annyiból eszközölt az aradi vonatkozású vonat érkezés és indulásban, hogy október 2-i érvényvel kivonják a forgalomból az Aradról Csermő felé 15.28-kor induló 2351-es motorvonatot és ugyancsak kivonják a forgalomból a Csermőről 9.44-kor Aradra érkező 2352-es motoros szerelvényt.

— **Kezddnek a nyelvtanfolyamok a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szervezetében.** A Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szervezete ezúton hívja fel az érdekeltek figyelmét arra, hogy a román nyelv tanítása úgy kezdődik, mint haladók részére f. hó 4-én, kedden este 7 órakor veszi kezdetét. A német nyelv tanítását úgy kezdődik, mint haladók részére hétfő és csütörtöki napokon tartják. Német óra kezdete f. hó 3-án, hétfőn este 7 órai kezdettel lesz. A kurzusokat okleveles tanár úr szakavatott vezetése mellett rendezik. Jelentkezéseket még elfogadjuk a szervezet Bul. Regina Maria 18. sz. alatti helyiségében minden este 7-9-ig. A Magánalkalmazottak Szervezete.

— **Halálozás.** Özv. Erney Gyuláné szül. Zimmermann Hermina, élete 88-ik évében e hó 30-án elhunyt. Temetése október 1-én d. n. 6 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

Szakképzett

6109

pincemestert

keresünk vidékre. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérünk „Pincemesteri” jeligére.

— **Sirkőavatás.** Néhai özv. Fischler Adolfné, szül. Spádi Berta sirkőavatása, 2-án vasárnap 12 órakor lesz a régitemetőben.

— **Külföldi szakmunkások figyelmébe!** Az aradi állambiztonsági hivatal felszólítja mindazokat az országban tartózkodó külföldi állampolgárságú szakmunkásokat, akik az aradi sziguranca hatáskörébe tartoznak és akik a múlt évben, vagyis 1937-ben tartózkodási engedélyük meghosszabbítása céljából irataikat az idegenellenőrző bizottság speciális bizottságához adták be, hogy sürgősen jelentkezzenek a központi rendőrség épületében levő sziguranca, a 45. számú azobában működő idegenellenőrző hivatalban.

— **Aradi hetipiáci árak.** A pénteki hetipiáción nagy felhozatal mellett élénk kereslet alakult ki. Az árak nem változtak lényegesen. A gyümölcspiáción főleg szőlőben volt nagy felhozatal. Részletes árjelentésünk a hetipiáciról: Zöldségpiác: Tölteni való paprika 1, erős paprika 10—12 drb. 1 leu, burgonya 2—4, hagyma 4—5, fiatal hagyma 1, kelkáposzta 4—15, főzőtök 1—7, zöldbab 8, szárazbab 12—14, kalarábé 1—2, torma 1—2, borsó 18—20, szemesborsó 35—40, murek 2—3, petrezselyem 2, zöldség 1, piros paradicsom 4—7, kékpaprika 1—4, hónapos retek 1, retek 1—3, spenót 7, fokhagyma 12—14, fejeskáposzta 2—6, savanyu káposzta 10—12, levesbe való zöldség 1, 100 drb. uborka 35—40, piros káposzta 3—5, csöveskukorica 1. Tejtermékek: Tehénturó 10—12, juhturó 30—32, tej 5—6, savanyu juhtej 14—16, tejföl 20—40, vaj 70—80, orda 28—30, tojás 1.70—1.80. Élőállatpiác: Sertés 21—23, szarvasmarha 12—15, borjú 22—23. Gyümölcspiác: Alma 4—12, szeder 7, dió 18—20, hámozott dió 70—72, körte 6—16, szilva 5—8, szőlő 4—10, birsalma 8—10. Gabonapiác: Buza 370—390, árpa 370—400, zab 440—460, tengeri 320—340, újtengeri 240—280, csövestengeri 150—170. Takarmánypiác: Széna 120—140, szalma 50—55, lóhere 130—150. Baromfiapiác: Pulyka 120—160, tyúk 80—160, kóvér liba 280—360, sovány liba 120—160, csirke 40—70, galamb 15, kóvér kacska 120—200, sovány kacska 50—60.

— Folytatás a 3-ik oldalról —

gyar kormányt felbátorította a kormányzó látozása Göringnél szeptember 20-án, valamint a magyar miniszterelnök, külügyminiszter és vezérkari főnök látogatása Berchtesgadenben szeptember 21-én. — bizonyára sajnálatos félreértésen alapult. Ugyanis, mint az angol miniszterelnök beszédének más helyén maga is megállapítja, a magyar kormány londoni követe után már szeptember 19-én megfejtette az ismeretes előfeszítést. A magyar kormány a csehszlovákiai magyarság nemzetiségi igényeinek érvényesítésére irányuló akciója fehéret megelőzte a berchtesgadeni látogatást.

Chamberlain beszédének a magyar mozgósítási intézkedésekre vonatkozó részével kapcsolatban megállapítja, hogy a magyar részről hozott rendszabályok nem mentek túl azon a mértéken, amelyet a magyar határ mentén fogantató cseh intézkedések és a cseh mozgósítás a magyar határok biztosítása szempontjából szükségessé tettek.

Rádióbeszédet mond a magyar miniszterelnök

Budapestről jelentik: Imrédy Béla magyar miniszterelnök szombaton este romániai időszámítás szerint fél 9 órakor rádióbeszédet tart az általános politikai helyzetéről.

Megkezdtek a müncheni békeokmány határozatainak végrehajtását

Münchenből jelentik: Egy külön pótegyezmény a nemzetközi bizottság összeállításáról intézkedik. E pótegyezmény szerint a bizottság tagjai Németország részéről a külügyi államtitkár, Anglia, Franciaország és Olaszország részéről a Berlinben akkreditált nagykövet, csehszlovák részről pedig a prágai kormány külön kinevezett megbízottja. Az összes területi kérdések ehhez a bizottsághoz tartoznak. Ezzel kapcsolatosan Francois Poncet berlini francia nagykövet és von Welszacker külügyi államtitkár repülőgépen Münchenből Berlinbe utaztak és résztvettek a nemzetközi bizottság péntek délutáni tanácskozásain, amely a müncheni jegyzőkönyv alapján folyt le.

Beavatott helyen úgy tudják, hogy október 1. és 10. között az alatti területeket szállja meg fokozatosan a német hadsereg. Az első nap a délnyugati csehszlovák határtól a Cseherdő déli részéig. A második napon a cseh határ északi részén Rodenbachot, Rumburgot és még több nagyobb várost. A harmadik napon az egeri tartományt, Karlsbadot, Marienbadot, Ascht, Graslitzet. A negyedik napon az északi határ és Szilézia közötti területet szállják meg.

Viktor Emánuel király és császár fogadta Firenzében Mussolinét

Róma. Amerre Mussolini miniszterelnök különvonata elhaladt úgy német, mint olasz földön, mindenütt hatalmas tömeg ünnepelte a Duce-t. A firenzei pályaudvaron Viktor Emánuel olasz király és császár várta a különvonatot és szívélyesen elbeszélgetett Mussolinivel.

Mussolini miniszterelnök ma este 6 órakor érkezett meg Rómába. A miniszterelnököt, akinek müncheni útját az olasz nemzet díjadalutjának tekintik, Rómában óriási ünneppel fogadták. Az olasz közvélemény általában nagy meglepődéssel vette tudomásul a megégyezés híreit.

Mussolini miniszterelnök Münchenből jövő péntek délután 6 órakor érkezett meg Rómába. Ez alkalomra a Termini pályaudvart már jó előre fellebegtették és ünnepi díszben várta az olasz kormányfőt. A házakat nemzetiszínű lobogókkal díszítették fel. A pályaudvaron megjelentek a kormány tagjai, valamint a fasista kormányzat minden számottevő tagja. Amikor a vonat begördült az állomásra, a tömeg színni nem akaró „Duce”, „Duce” kiáltásokkal fogadta Mussolinét. A miniszterelnök zenkocsira szállott és a Palazzo Venezia felé tartott, ahol már ekkor hatalmas tömeg gyűlt egybe. A hatalmas teret fényesen kiválasztották, a Duce pedig az épület erkélyéről a

következő szavakat intézte a jelenlévőkhöz: — Bajtársak! Emlékezzetek órákat éltetek át. Münchenben az igazságos békéért dolgoztunk és a határozat, amelyet hoztunk, nem az olasz nép akaratára? — Sil Sil — zúzott fel a tömeg.

Dr. Gross Ignác halála

Arad ügyvédtársadalmának egy kiváló, értékes tagja költözött el csütörtök este az éjlok sorából: dr. Gross Ignác ügyvéd életének 58-ik évében tüdőgyulladás következtében, alig egyheti szenvedés után meghalt. Dr. Gross Ignác általánosan tisztelt és becsült tagja volt az aradi ügyvédi karnak. Pályafutása kezdetén Lupényban folytatott ügyvédi gyakorlatot, majd pedig közvetlenül a háború után Aradon telepedett le. A háború befejezésekor ő állította össze és adta ki Aradon az első román-magyar és magyar-román szótárt. Alapos irodalmi tudással rendelkezett és ezért már rövid del Aradon való letelepedése után jó nevet szerzett magának mint kereskedelmi jogász. Az utóbbi években közéleti szerepet is vállalt és a Zsidó Nemzeti Szövetség keretében tevékenykedett.

Dr. Gross Ignác egy héttel ezelőtt tüdőgyulladásban megbetegedett, állapota egyre súlyosbodott és — bár kezelőorvosai mindent elkövettek megmentésére — a váratlanul jelentkezett szívgyengeség következtében csütörtök este meghalt. Az elhunytat özvegye, három gyermeke, kiterjedt rokonság, valamint barátainak és őszinte tisztelőinek széles köre gyászolja. Dr. Gross Ignácot vasárnap d. e. 10 órakor kísérik utolsó útjára az új zsidótemető halottasházából.

„Hogyan csaphatnak be egy értelmes, iskolázott kereskedőt ilyen egyszerű tudatlan asszonyok..?”

Aradi textilkereskedő keserű tapasztalata három cigányasszonnyal.

Temesvár. Ez év nyarán három cigányasszony állított be egy aradi textil kiskereskedőhöz, akitől különböző kendőket vásároltak. Ez után látszólag szabályszerűen fizettek, majd eltávoztak. Csak valamivel később vette észre a főnök, hogy a cigányasszonyok 700 lejjelel kevesebbet adtak és 20 lejesek helyett 2 lejesekkel fizettek. Feljelentést tett és a törvényszék a három asszonyt: Farkas Annát, Kovács Rózát és Jencsi Györgynét, egyenként két évi börtönrre ítélte csalás címén.

Az ügy felelősségteljes tárgyalásán dr. Coman Livius védő a következőket mondotta: — Szinte elképzelhetetlen hogy ilyen egyszerű, tudatlan cigányasszonyok pénzszó-

A polgármester felhívására

A gyalogjárók kérdésével foglalkozott az aradi Háztulajdonosok Szindikátusa választmánya

Bizottságot küldtek ki a kérdés tanulmányozására

Az Aradi Háztulajdonosok Szindikátusának elnöksége péntek délutánra ülésre hívta össze az érdekképviselet választmányát. Az ülésen dr. Demian Aurel elnök — a tárgysorozaton kívül — beszámolt arról, hogy a szövetség küldöttségileg üdvözölte Vlad Alexandru tábornok, polgármestert és, hogy a polgármester ez alkalommal a rossz állapotban lévő gyalogjárók megjavítása ügyében a háztulajdonosok segítségét kérte, egyben pedig bizonyos indítványt is terjesztett a küldöttség útján a háztulajdonosok szövetsége elé. Eszerint arra kéri a háztulajdonosokat, találjanak valamilyen formában módot arra, hogy azokban az utcákban, ahol a gyalogjáró nincs aszfaltozva, azokat kiaszfaltozzák s erre vonatkozólag javaslatokat kért a Háztulajdonosok Egyesületétől. A háztulajdonosok egyesületének választmányi ülésén különböző javaslatok hangzottak el erre vonatkozólag, melyeknek eredményeképpen úgy döntöttek, hogy külön szakbizottságot küldenek ki az indítvány tanulmányozására. Ez a bizottság érintkezésbe lép a város illetékes ügyosztályával, ala-

„SCALA” NAGYFILMEK SZÍNHÁZA
TEL. 20-10.

Ma szombaton és a következő napokon világláger
az angol filmgyártás büszkesége

BLOKAD 1938
(Spanyolország körülfoglalása)
Érdeklődés — Szereltem — Hósiesség

ECLAIR Madeleine Carrol
JOURNAL Henry Fonda

Szombaton d. n. 8. vasárnap d. e. 11 és 8 matiné mérsékelt árakon.

lásnál becsapjanak egy intelligens, iskolázott kereskedőt. A pénz nem volt becsomagolva és így mindenki láthatta, hogy milyen pénzről van szó. A rendőrkommisszár, aki a vizsgálatot vezette „a cigányok saját, külön módszeréről” beszél, de nem árulja el, hogy ez a módszer miben áll.

A három cigányasszony azzal védekezett, hogy „tévedéshől” adtak kevesebbet és sirva kérték a büntetés mérséklését. Mára a táblai ügyész is túlságosan súlyosnak találta a törvényszék ítéletét, amelyet a tábla 15 napi elzárásra szállított le.

Szendrey szervezkedik

A kolozsvári „Thalia” részvénytársaság és Szendray Mihály Arad-Temesvár színtársulata között megállapodás jött létre olyan értelemben, hogy a két színtársulat a jövőben bizonyos vonatkozásban együtt fog működni.

Alkalmunk volt ez ügyben és általában az elkövetkező színiévtárra vonatkozólag beszélgetni idősebb Szendrey Mihállyal, aki a következőket mondotta:

— Három esztendő után ismét vállalkoztam az arad-temesvári színtársulat megszervezésére és irányítására. Régi, fiatalos erővel és a közönség iránti hálával eltelve fogtam hozzá sok energiát és áldozatot igénylő tervem megvalósításához. Egy emberéletet át állni mellettem ez a közönség és nekem most az a kötelességem, hogy ismét Színházat, valódi, jó, békebeli színházat nyújtsak ennek a hálás, áldozatkész közönségnek. Nagy mértékben segítségemre lesz az idén ezen törekvésemben a „Thalia” színházrészvénytársaság, amely erkölcsi támogatást nyújt. Időnként kölcsönös vendégszereplések lesznek, mert azt akarom, hogy a közönség változatosságot kapjon. Bizok az én régi fenntartóimban, bizok abban, hogy az én szeretett közönségem segíteni fog abban, hogy kötelességeimnek eleget tehessek.

— Megkezdtem a bérletgyűjtést, mert ez az alapja egy jól kiépített színiidénynek. A bérletgyűjtésre Felhő Ervin és Horváth László kaptak megbízást. Minden premier és minden vendégtétele bérletben fog menni és ezzel is azt akarom elérni, hogy a közönség minden tekintetben kielégítettnek érezze érdekeit.

A két színtársulat között történt megállapodás teljes mértékben szolgálja a közönség érdekeit. A két város színházának együttműködése mindenképpen a színházi kultúra színvonalának emelkedését jelenti.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

FÖLDES gyógyosztár, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI gyógyosztár, Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI gyógyosztár, Piața Avram Iancu
(Tel.: 15—00.)

SPORT KÖZLÖNY

A Ripensia vendégjátéka
a vasárnapi futball-műsor főeseménye

Részletes vasárnapi biróküldés

A nemzeti bajnokság mérkőzései során az őszi program kétségkívül egyik legérdekesebb mérkőzése kerül sorra Aradon vasárnap, amikor a Ripensia és az AMTE csapnak össze a bajnoki pontokért. A temesvári csapat nagy gondal készült a mérkőzésre és feltétlenül korrigálni kívánja a Juventus elleni „kisiklást.” Hevesíramu, izgalmas küzdelem várható, amelynek győztesét megjósolni nem lehet.

Az elsőosztályu bajnokság teljes fordulója is érdekes mérkőzéseket tartalmaz és a Mica, Olimpia és Titanus az esélyesek, míg az AAC—Astra, Egyetértés—Transilvânia és Gajana—Hakoah mérkőzések nyílt küzdelmet ígérnek.

Két másodosztályu, két szövetségi díjmérkőzés és teljes ifjusági bajnoki forduló egészíti ki a vasárnapi programot, amelynek biródelegálása az alábbi:

Nemzeti bajnokság:

Ripensia—AMTE, Gloria-pálya, 16.00 óra, határbirók: Pfeiffer és Adamovici.

Ker. I. oszt.:

Mica—ATE, Brádi pálya, 14.30 óra, biró: Bozgan.

Unirea—Olimpia, Gloria-pálya, 10.45 óra, biró: Polareczky, határbirók: Ipsilanti és Czégka.

Astra—AAC, AAC-pálya, 11.00 óra, biró: Oprita, határbirók: Darázs és Ardelean Ioan.

Crişana—Titanus, Gloria-pálya, 14.15 óra, biró: Vatianu dr., határbirók: Tomi és Barbu.

Egyetértés—Transilvânia, Tricolor-pálya, 16.30 óra, biró: Pálffy, határbirók: Fock és Musca.

Gajana—Hakoah, AAC-pálya, 16.30 óra, biró: Höhn, határbirók: Husztik és Lutai.

Ker. II. oszt.:

Sparta—Banatul, Tricolor-pálya, 11.00 óra, biró: Milancovici, határbirók: Mara Vulturul—Fortuna, Vulturul-pálya, 16.00 óra, biró: Vagalau, határbirók: Cristea.

Szövetségi díj:

Crişana—ATE, Unirea-pálya, 11.30 óra, biró: Goicea.

Gloria—AMTE, AMTE-pálya, 11.45 óra, biró: Sasu.

Ifjusági bajnokság:

Unirea—Olimpia, Gloria-pálya, 9.00 óra, biró: Burdan.

Astra—AAC, AAC-pálya, 9.15 óra, biró: Darázs.

Gloria—Fortuna, Unirea-pálya, 10.00 óra, biró: Marita.

ATE—AMTE, AMTE-pálya, 10.00 óra, biró: Marienut.

Tricolor—Banatul, Tricolor-pálya, 13.15 óra, biró: Schneider.

Gajana—Hakoah, AAC-pálya, 14.30 óra, biró: Gombos.

Egyetértés—Transilvânia, Tricolor-pálya, 14.45 óra, biró: Weinberger.

Elutazott

a Gloria a fővárosba

A Gloria csapata csütörtökön tartotta utolsó aradi edzését és pénteken este már el is utazott a fővárosba, ahová szombaton délelőtt érkezik meg az együttes. Szombaton még Bucurestiben könnyű kondícióedzést tart a Gloria, amely vasárnap a következő összeállításban áll fel a Venus ellen:

Theimer — Varjassy, Volentir — Siclovai, Codrean, Micola — Tudor, Marienut, Fritz, Henegar, Mercea.

AAC—Hagóibbor Caracostea-kupa
zónadöntő Kolozsváron

Az AAC tenisz-szakosztálya pénteken táviratot kapott Kolozsvárról, ahonnan a Hagóibbor értesítette az AAC-ot, hogy a Caracostea női tenisz kupa zónadöntőjére szombaton és vasárnap látja vendégül az AAC hölgycsapatát. Az AAC teniszzezői pénteken este utaztak el Limbeck Jenő vezetésével és Kolozsváron a Hagóibbor ellen is ugyanaz az együttes lép pályára, amely Nagyváradon az NSF-t győzte le. Az AAC szincit a zónadöntőben is Irel Izabella és Kelemen Gizi képviselik — remélhetőleg sikeresen.

Ugyis az együttes
Kapasból!

A lengyel Bawarovsky nyerte az országos tenisz-bajnokság férfi egyes versenyét, miután a döntőben a csehszlovák Cojnar felett pazar küzdelemben 5:7, 6:4, 4:6, 6:3, 6:1 arányban győzött. A harmadik helyezeket Schmidt és Tanasescu foglalják el.

Gorgolin, a Juventus játékos, aki a Venusből került egyesületéhez, tekintettel arra, hogy a Juventus első csapatában nem jut szóhoz, tárgyalásokat kezdett abban az irányban, hogy a Luccajáruhoz kerüljön.

A Venus megváltoztatja összeállítását a Gloria elleni mérkőzésre és nem szerepel a csapatban Albu, valamint Demetrovici, akiket Ionescu Crum, illetve Feraru fog helyettesíteni. Ilyenformán a Venus így áll ki: David — Ionescu Crum, Siera — Bărbulescu, Gain, Feraru — Orza, Ploesteanu, Humis, Bodola, Iordache.

Az atheni nagy nemzetközi atletikai verseny közből akadályok miatt elmaradt és erről táviratilag értesítették a román atletikai szövetséget. Ellhard, a kitűnő országos rudugróbajnok, aki tegnap már el is utazott, a telefonértesítés vétele után Pitestiből tért vissza a fővárosba.

O 76.50 méteres gerelyvetéssel győzött Jaervinen Helsinkiben. 1500 méteren: 1. Jansson svéd 3 p. 54 mp., 2. Sarkama finn 3 p. 54 másodperc.

O 3 p. 50 mp. nagyszerű eredménnyel győzött a belga Mostert egy brüsszeli verseny 1500 m. számában.

O öt mérkőzésre meghívta a szövetség az angol Islington Corinthians csapatot. Két mérkőzést Bucurestiben, egyet-egyét Kolozsvárra, Aradon és Temesvárra játszik majd az angol csapat 1939. husvét körül.

Nehadoma — a szövetségi edző

Bucuresti. A labdarúgó szövetség már hosszabb ideje foglalkozik azzal a tervvel, hogy szövetségi edzőt szerződtet. A szövetség elhatározta, hogy az edző olasz lesz. A két legismertebb edző Burlandi és Barbesini azonban jelenleg nem szabadok. Ekkor ajánkozott a magyar Nehadoma, aki közben az olasz állam polgárságot szereztte meg. Nehadomáról most az olasz szövetség a lehető legjobb véleményezést adta és így a szövetség már meg is kezdte a tárgyalásokat Nehadomával.

UJ KÖNYVEK

— Szitnyai Zoltán: „Tánc”. Nemcsak a szerelem, a mámor, az élethajsz, az élvezetek, a pénz, a kaland, a szórakozás és a mulatozás táncáról, hanem megőrdást váró problémáival az egész mai magyar társadalom gazdasági és politikai életének táncáról is szól Szitnyai Zoltán most megjelent regénye, a „Tánc”. A legkülönbözőbb társadalmi rétegek, a legalacsonyabbtól a legmagasabbig, tisztes feleségtől a lokálnőig, nagyvárosi fiatal urileánytól a falun élő vénkisasszonyig, a miniszteriumi főtisztviselőtől a szegény kubikosig, hosszú sorban vonulnak fel a népes regény lapjain, miként magában az életben is. Forró paródiákkal és a vidék tiszta, hegyi levegőjével egyformán kábít és élte ez a regény. A „Tánc” nemcsak szórakozást és kulturált nyújt az olvasónak, hanem megismerteti azt a földünkön élő életét, a középosztály urilászatok mögött rejtett véres gondjaival és azzal a konok maradisággal, mellyel egy elenyészőben kis réteg akarja utját állni a természetes fejlődésnek. A kötet az Athenaeum nagyregénysorozatában jelent meg. (Pilgrim: Nagy Napolzon 472 lap, Remarque: Három bajtárs, Körmenyi Ferenc: A tévedés, stb. stb.) A pompás, vaskos kötetek kötetes díszes vászonkötésben 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepageal, Kolozsvár. Kérje a sorozat és az Athenaeum-újdonságok teljes jegyzékét.

Dr. Gross Ignácné, született Weisz Helen és gyermekei: Piroška, György és Vilmos, mélyeséges megrendüléssel tudatják, hogy a legjobb férfi, apa, testvér

dr. Gross Ignác

ügyvéd

f. év szeptember 29-én este, életének 58-ik, boldog házasságának 29-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

Drága halottunkat október 2-ikán, vasárnap d. e. 10 órakor kísérik utolsó útjára, az új zsidótemető halottasházából.

Nyugodjon békében!

Gross Sándor, özv. Ábrahám Mórné, született Gross Piroška, özv. Winkler Simonné, született Gross Margit testvérei.

(A részvéltáogatások mellőzését kérjük. Minden külön értesítés helyett.)

Az Egyesült Szikvizgyarak R. T. Arad, igazgatósága és felügyelő bizottsága, valamint a tisztviselői kar mélyen megrendülve tudatja, hogy a vájlatat hosszú éveken át volt ügyésze és felügyelő-bizottsági elnöke.

dr. Gross Ignác

ügyvéd ur

f. év szeptember hó 29-én rövid szenvedés után meghalt.

Személyében egy nemesen gondolkodó, lelkes és odaadó munkatársat veszítettünk.

Temetése f. év október hó 2-án, vasárnap d. e. 10 órakor lesz az új zsidótemető halottasházából.

Emlékét örökké megőrizzük.

Arad, 1938. szeptember hó 30-án.

HAMBURG-AMERIKA
LINIE

Rendszeres hajójáratok

Északamerika, Kanada, Közép-amerika, Kuba-Mexiko, Dél-amerika, Keletázsia, Ausztrália és Hollandiába

Tengeri utazások

tökéletes
üdülést és sok örömet nyújtanak!
Földközi-tengeri utazások tavasszal és ősszel Északi-tengeri és atlanti-szigeti utazások, Nyugatindiai utazások, Világkörüli utazások, Utazások Afrika körül valamint olcsó tengerentúli tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S.A.R.

képviseleténél:

Künstler utazásiroda
Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Huszmilliárd leies kölcsönt kap Csehszlovákia? Kártérítés a szudéta-vidék elvesztéséért

Prágából jelentik: Beavatott helyről nyert értesülés szerint a szudéta-német kérdés békés elintézése után Csehszlovákia rendkívül kedvező feltételek mellett angol-francia-amerikai kölcsönt kap, amelynek összege eléri a huszmilliárd leit.

Ebből az összegből lefedezheti majd Csehszlovákia gazdasági veszteségeit és megkezdheti

a szükséges gazdasági újlépítést, főképpen exportipara terén. Ugyancsak ennek a kölcsönnek segítségével kifejleszthet egyes csehszlovák iürdöhelyeket. Az említett összeg nagyságát mi sem érzékelteti jobban, mint hogy több, mint kétharmada Románia egész évi költségvetésének.

A jövőben csak az állami munkaközvetítő útján lehet felvenni tisztviselőket, munkásokat és inasokat

Törvénytervezet készül ebben az értelemben

Az „Argus” értesülése szerint a munkaügyi minisztériumban rendelet-törvénytervezet készült az állami munkaközvetítő hivatalok újraszervezéséről. A tervezet szerint azok a vállalatok, amelyek tiznél több alkalmazottat, szakmunkást és tisztviselőt foglalkoztatnak, a jövőben tisztviselőket és munkásokat csak az állami munkaközvetítő hivatalok útján alkalmazhatnak.

Inasokat bármilyen vállalat — függetlenül al-

kalmazottai létszámától — csak az említett hivatalok közvetítésével vehet fel.

Kivételt képeznek az igazgatók, valamint a tulajdonos közvetlen rokonai, unokáik. A tervezet már elküldték a különböző érdekképviseleteknek véleményezés végett. A lap jelentése szerint a törvényrendelet már október elején megjelenik.

Új korszak

a mezőgazdasági oktatásban

Nincs szükség tulsok elméleti emberre, hanem felvilágosodott és jó földművesek kellene

A mezőgazdasági oktatás hibáit, amelyek eddig tapasztalhatók voltak, újból és újból megvitatják. Ezekből a tárgyalásokból mindenekelőtt egy igazság szürodött le tisztán: a mezőgazdasági oktatás nem volt az, aminek lennie kellett volna. Ahelyett, hogy olyan mezőgazdákot adott volna az országnak, akik ismerik a legújabb tudományos felfedezések gyakorlati jelentőségét a föld termékenyebbé tétele céljából, ez az oktatás évről évre „tudósokat” és „teoretikusokat” hozsátott utjukra, akik az absztrakt elképzelések világában éltek.

Igy tehát a mezőgazdasági oktatás megszervezése minden szempontból hibás volt. Ahelyett, hogy az oktatás gyakorlati részével törődtek volna, elméleti ismeretekkel terhelték túl a mezőgazdákot, olyan ismeretekkel, amelyeket ma megtanulnak kívülről, holnapra pedig teljesen elfelejtettek.

Az új rendszer végül rendet teremt ennek a nagyjelentőségű problémának ügyében is.

Oh. Ionescu-Siseşti földművelésügyi miniszter gyökereken megreformálta a mezőgazdasági oktatást és ezzel átalakítja a mezőgazdasági iskolákat azzá, aminek már rég kellett volna lennie: műhelyekké, ahol annak művészetét tanulják meg, hogy miképpen lehet a földből minél gazdagabb termést elérni. A jelenlegi alsófokú és mezőgazdasági középiskolák mellett új iskolatípusokat létesítettek.

Igy, az ugynevezett gyakorlati iskolákban (amelyeknek kétféle tanfolyamuk van), már nem ismerik az elméleti órákat, hanem csak a helyszíni munkát a kertben, műhelyekben, a farmon, a szőlőben, stb. Ezekből az iskolákból kerülnek majd ki a jelenleg oly nehézzen található képesített (hangsúlyozzuk: képesített) mezőgazdasági munkások: a mezőgazdasági mechanikusok, a traktorvezetők, kertészek, istállófőnökök, stb.

Specializációs iskolák létesülnek: halászkok, pince-mesterek, mezőgazdák, stb. részére. Ezekben az iskolákban csak egy szakmát tanítanak meg és ide azok iratkozhatnak be, akik néhány középiskolai alsó osztállyal rendelkeznek.

A 18. és 24. év közötti falusi ifjak részére rendszerítik a parasztszervezeteket, amelyek tanfolyamait két részen át tartanak. (Hangsúlyozzuk, hogy a tanfolyamok idejére a telet választották azért, hogy ne zavarják az ifjakat nyári mezőgazdasági munkájukban).

A régi iskolatípusok közül megmaradnak a középiskolák, ahol a birtokosok gyermekeit gazdasizettekké képezik ki, valamint az alsófokú iskolák, ahol a közép-birtokosok gyermekei nyernek szakismereteket.

A gyakorlati kiképzésen van a hangsúly!

A mezőgazdasági oktatás reformjáról szóló törvény a hangsúlyt a gyakorlati kiképzésre fekteti. A tanárok nemcsak egyszerű tanérok lesznek, hanem az iskola farmjának szakértő, technikai szervei.

Figyelemreméltó, hogy a tanárok nem élveznek a jövőben ugynevezett „vakációt”, hanem csak szabadságot, az említett iskolákba pedig csak olyan gyermekeket vesznek fel, akik már 14 éven felüliek, hogy részt vehessenek a mezőgazdasági munkálatokban anélkül, hogy egészségük veszélyeztetve lenne.

Helyes az az intézkedés is, amely megszünteti az ugynevezett „capacitate” vizsgát és megszerzezi a megyei mezőgazdasági szolgálatok mellett a vándor mezőgazdasági oktatást.

Ez a reform alkalmas arra, hogy új és valóban szakképzett földművesnemzedéket neveljen. Az új rendszer ezen a téren is bizonyítja új lehetőségeket és távlatokat megnyitó jelenlétét.

= **Megelőnkült a gabonapiac.** Az utóbbi napokban a gabonapiac feltűnően élénk volt. Anglia, Belgium, Svájc és különösen Görögország vásárolt fölünk búzát és tengerit. A napi eladások meghaladták a 200 vagonot. Az árak viszonylagosan jók, mert a külföldi piacokon is emelkedtek az árfolyamok.

= **AZ OKLEVELES GAZDÁK FIGYELMÉBE!** A legújabb kormányrendelet értelmében csak azok az okleveles gazdák viselhetik a gazdamérnöki (Ing. Agronom) címet, akik tagjai a „Colegiul Inginerilor”-nak. Éppen ezért az EGE tervbevette, hogy megkísérelje a magyar okleveles gazdáknak az említett kollegumba való felvételét. Közös akció során tehát felkérli Erdély magyar kisebbségi okleveles gazdáit, hogy október 15-ig küldjék be az EGE központjának eredeti oklevelüket, annak fényképmásolatát, az állam polgársági bizonyítvány hiteles másolatát, ügyességi ártatlansági bizonyítványt (eredetiben). Az eredeti oklevelet — az akció befejezésével — az egyesület visszakiüldi tulajdonosainak. A kérdés nagy jelentőségére való tekintettel számítunk arra, hogy a felhívásnak záros határidőn belül meg lesz az eredménye.

= **A kereskedelmi iskola III. és IV. osztályu növendékeinek elhelyezése az üzletekben.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezúton hozza a kereskedők tudomására, hogy a kereskedelmi szakoktatásról szóló törvény értelmében a kereskedelmi gimnáziumok III. és IV. osztályu növendékeinek hat hónapon keresztül gyakorlati időt kell eltölteni az üzletekben délután, naponként négy órát. A Kamara felhívja azokat a kereskedőket, akik hajlandók a növendékeket gyakorlati időre felfogadni, hogy jelentsék be e szándékukat írásban a Kamaránál e hó 3-án, déli 12 óráig, cégük pontos címével együtt. A növendékeknek nem kell fizetést adni és ugyanolyan szolgálatot tartoznak teljesíteni, mint az inasok. Kérhetnek gyakorlati időre növendékeket a külvárosi üzletek is (vegyeskereskedők is), kötelesek azonban a növendékek szolgálati könyvébe naponként bejegyezni, hogy a növendék tényleg megjelent-e szolgálati feladataira. Szívességből nem szabad a szolgálati ételt igazolni, ha az ténylegesen nem történt meg és aki ezt teszi, büntetésben részesül. A gyakorlati idő a pult mellett töltendő el. Ha a Kamara nem kap megfelelő számú jelentkezőt, úgy hivatalból fogja elvégezni a növendékek szétosztását és azok az üzletek, melyek értesítést kapnak, hogy a Kamara beosztott hozzájuk egy növendéket, kötelesek azt a törvény értelmében szolgálati feladatra elfogadni.

= **MÜNCHENNEK — JÓ HATÁSA VAN A PÉNZ-ÜGYI PIACRA.** Bucurestiből jelentik: A müncheni értekezlet híre a fővárosi pénzügyi piacon jelentős keny élénkülést idézett elő és a gazdasági élet teljesen a rendes menetben folyik. A szabad piacon az összes árfolyamok emelkedtek.

Vigyázzunk a benzinre!

Tűzriadalom egy aradi belvárosi házban

Tegnap este az Eminescu-ucca 20—22. számú házhoz hívták telefonon az aradi tűzoltóságot, valamint a mentőket is. A ház első emeletének egyik lakásában ugyanis Zeller Rózsi magántisztviselő benzinben akarta ruháját kimosni. Ezért nagyobb mennyiségű benzin öntött egy laborba, amelynek közelében egy másik ruha vasalásához elkészítették a tüzes vasalót. A benzingőz érintkezésbe került a parázssal és ennek következtében a benzin felrobbant, majd a lángok felgyújtották a lakás berendezését. A lakásban tartózkodók két ségbeesetten kiállítottak segítségért és a tűzoltók megérkezéséig a lángok már erős pusztítást okoztak a lakás berendezésében és a szobában volt ruhaneműkben is. A robbanás következtében feltörő lángok erősen összeégették Zeller Rózsi kezét és ezért a mentők a központi kórházba szállították és ott bekötözték sérüléseit.

Rádióműsor

— *Ramániai időszámítás.* —

SZOMBAT, OKTÓBER 1.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Utána reggeli hangverseny gramofonlemezek. Hírek. A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. Gramofonlemez. 15.20: Különböző közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 18.15: „Munca și vorbună”. I. Stavri Cunescu felolvasása. II. Zene-számok. III. Közlemények. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Fúvószenekari hangverseny. Vezényel: Chr. Florea. A műsorban a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Ghehan, Wiest, Pawlowski, Chr. Florea. 19.55: Gr. Tausan felolvas. 20.10: Th. Sibiceanu zongorahangversenye. Modern zene. 20.40: Costinescu Evantia énekhangversenye. Olasz dalok. 21: Rádióüzenetek. 21.15: A rádió szalonzenekara. Vezényel: Const. Bobescu. A műsorban a következő szerzők művei: Scasolla, Massenet, Moszkowsky, Paderewsky, Porret, Rust. 22: Sport. Hírek. 22.20: A hangverseny folytatása. 22.50: Éttermi zene. 23.45: Hírek a külföldre franciául és németül. 24: Gramofonlemez.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20 Somlay Károly előbeszéléseiből. (Felolvasás.) 11.45: Mit nézzünk meg? 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli hangszó, időjárásjelentés. 13.05: A rádió szalonzenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. Operett-részletek. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 17.15: Négy testvér, meg az aranyegér. János György meséje. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Mit üzen a rádió? 18.30: Heinemann Ede és jazzzenekara. 19.30: A japán táncművészet. Felolvasás. 20: Magyar nóták. Énekel Karácsonyi Margit és Lipóczky József, kísér Sárjai Elemér és cigányzenekara. 21: Madridi szerenád. Hanglemezek. Utána kb. 22.20: Hírek. Időjárásjelentés. 22.45: Budapesti Hangverseny Zenekar. 24: Hírek német és olasz nyelven. 0.10: Táncklemezek. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II. 18: A Szociális Misszió Társulat előadása. 19: Mezőgazdasági felőra. 19.30: Marik Irén zongorázik. 20.30: Híres magyar fizikusok. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek.

Hirdessen az Arad. Közlöny-ben

Legújabb jelentéseink:

A német csapatok megkezdték bevonulásukat a szudétánémet területre

Prága. (Rador). A Havas-ügynökség jelenti: A cseh szlovák politikai pártokkal való teljes egyetértésben a csehszlovák kormány elhatározta, hogy elfogadja a müncheni határozatokat, azonban az egész világgal közli tiltakozását amiatt, hogy Münchenben egyoldalú határozatokat hoztak, Csehszlovákia részvétele nélkül.

Berlin. (Rador). Hivatalos német forrás jelentése szerint a német csapatok az éjszaka éjféltájban átlépték a csehszlovák határt, hogy elfoglalják a müncheni egyezmény folytán Németországnak juttatott szudéta területeket, amelyek Passautól és Linztől északra fekszenek.

A szudétánémet területek elfoglalását négy zónára osztották be. A négy zóna a következő:

1. Péntekről szombatra virradó éjszaka Csehország déli és délnyugati részét szállták meg a német katonák Linztől és Passautól északi irányban.

2. Október 2-3-án Csehország északi része felől történik a megszállás és pedig a Teschen—Bodenbach—Rumburg-i vonalon.

3. Október 3-5-ig kerül sorra az ugynevezett Égerland tartományra, ahová a hírneves iürdök: Karlsbad, Marienbad, Franzensbad és Joachimstahl tartoznak, ugyszintén a következő nevesebb városok: Éger, Falkenau, Asch, Graslitz.

4. Október 6-7-én Szilézia északkeleti határánál vonulnak be a németek és Freiwaldau, Freudenthal, Jägerndorf és a környező városokat foglalják el.

Sirovy miniszterelnök: „A békét választottuk!”

Prága. Sirovy tábornok csehszlovák miniszterelnök a cseh haderő főparancsnoka, péntek délután 5 órakor olvasta fel a prágai rádióban nyilatkozatát, amelyben a következőket mondotta:

— *Polgárok! Katonák! A kormány a müncheni határozatok birtokában, behatóan megfontolta a dolgokat és arra a következtetésre jutott, a háború és a katasztrófa elkerülése megmenti a nemzetet és annak életét. Alaposan megfontoltuk, elmenjünk-e meghalni hazánkért, vagy éljünk tovább új hazánkért. A két lehetőség közül a kormány a békét választotta. Münchenben a négy nagy hatalom ellenünk döntött, teljesen magunkra maradtunk. Északon, Délen és Keleten állig felfegyverzett ellenség vesz körül bennünket, így elhatároztuk, hogy — ha áldozatok árán is, — de megmentjük a békét. Minden polgárnak kötelessége az új hazát megvédeni, számítunk mindnyájatokra, számítunk se gítségetekre, — fejezte be rádió nyilatkozatát Sirovy tábornok.*

Ezután Krejey hadsereg főparancsnok lépett a mikrofon elé és a következő szavakkal jelentette be a megváltozhatatlant:

— *Katonák! Kormányunk ázaposan meghányta-vetette a teendőket és arra a megállapodásra jutott, hogy a müncheni határozatok értelmében kénytelen a tulerőnek engedni. Katonák! Esküt tettetek, hogy követitek a köztársaság elnökének parancsait. Ez az eskü most is kötelez, amikor ezt a legnagyobb áldozatot kell meghoznunk. Az ellen nem tehetünk semmit, ha rólunk döntöttek, nélkülünk. Megakadályoztuk a vérontást, ez pedig súlyos áldozatokba került. Katonák! A cseh hadsereget nem győzték le és nem verték meg. Eskütök szent és új hazánk határainak megvédésére kötelez benneteket! — fejezte be beszédét Krejey hadsereg főparancsnok.*

A prágai rádió ma délután bejelentette, hogy a minisztertanács rendkívüli ülésen foglalkozott a hozzájuttatott müncheni határozatokkal és

ezeket a határozatokat kénytelen volt hadléktalanul elfogadni.

A kormány súlyos áldozatokat hozott a béke érdekében, mert a nagyhatalmak nyomására kényszerülve volt a határozatokat minden további nélkül elfogadni. Egyben pedig a cseh kormány tiltakozását fejezte ki a világ közvéleménye előtt a drákói ítéletek ellen. A kormány-nyilatkozat ezután bejelentette, hogy a prágai rádió gyásza jeléül pénteken és szombaton nem ad zenés műsort, csak minden félórán hírekben tájékoztatja a lakosságot a helyzetről.

Varsó. A lengyel lapok részletesen foglalkoznak a legújabb eseményekkel és a müncheni határozatokkal és egyöntetűen megállapítják, hogy a német kérdés megoldása után a lengyel és a magyar kérdés végleges megoldásig nyílt sebei maradnak Európa testén.

A cseh—lengyel—magyar helyzet

Varsóból jelentik: A Lengyel Távirati Iroda jelentése szerint a cseh felelőtlen elemek azzal fenyegetőznek, hogy valamennyi lengyel vezetőt agyonlőnek, mielőtt eltávoznának Teschenből. A lengyel félhivatalos sorozatos összetűzésekről ad-hirt. Megállapítja, hogy a nyílt uccán, minden figyelmeztetés nélkül lövik le a lengyeleket. A határmenti véres harcoknak 34 halottja és közel 700 sebesültje van.

Pozsonyból érkezett jelentés szerint ismét kiújult a terror a magyar nemzetiségi vezetők ellen. Kétszázat közülük letartóztattak. Tömegesen tartóztatják le az önkormányzatot követelő szlovákokat is.

Moszkva elégedetlen...

A moszkvai rádióállomás csütörtökön eszélfelszólítást intézett a csehszlovák kormányhoz, hogy szálljon szembe a müncheni határozattal és tiltakozzék az ellen. A moszkvai rádió ellenállásra buzdítja a csehszlovák népet és figyelmébe ajánlja, hogy gondoljon a csehszlovák köztársaság őszinte barátaira, akik mindenre készek Csehszlovákia függetlenségéért és szabadságáért.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Megbízható középkorú házaspár házmes ternek ajánkozik. Cimeket a kiadóba kér. 6067

ALKALMAZÁST NYER

Ügyes szobaleányt jó bizonyítványokkal keresek. Dr. Rätz, Str. Duca 11. 6082

Intelligente deutsche Erzieherin wird zu einem 4jährigen Knaben gesucht. Major Teodorescu, Piața Arenal 1. 6111

Mindenes szobaleányt jó fizetéssel alkalmazok. Bul. Dragalina 4. sz. Salamon, ajtó 3. 6112

Felvételek magános nő házmesterségre, fizetéses bejárattal, butorozott szobával. Str. Consistorului 29. 6101

Mindenes leányt jó bizonyítvánnyal felvétetik. Str. Take Ionescu 8. 6107

LAKÁS

Négy uccal szobából álló magastársasági modern lakás november elsejére kiadó. Str. I. G. Duca 19., kapubejárat Bul. Carol. 6049

Csinosan berendezett különbejárattal butorozott szoba 1-2 személy részére, esetleg teljes ellátással kiadó. Cim: Sándor, Piața Plevnei 5.

Keresek, lehetőleg a belvárosban diszkrét bejárattal egyszobás, fürdőszobás lakást (esetleg központi fűtéssel), cimeket „Jól fizető” jellegre a kiadóba kérek. C 7

Villanegyedben (Piața Ceta ca Veche) modern összkomfortos, kétszobás új magánház eladó, esetleg kiadó. Cim: Grundmann vasárnap portásánál, Str. Tribunal Dobra 8-10. 6095

Nov. 1-re kiadó négyszobás, e-képes, modern lakás. Str. Greceanu 5. Bővebbet a házfelügyelőnél.

Lépcsőházi bejárattal rendelkező, elegáns butorozott, vagy butorozatlan egyszobás garconlakás, belváros központjában, arra való tekintet nélkül kerestetik. Ajánlatok „Október 1.” jellegre a kiadóba kéretnek. 6110

Kiadó

nagyon szép helyiség, cca 170 négyzetméter. Kiválóan alkalmas konfekciónak, irodának, klubnak, stb.

Arad, Str. Consistorului 42.

Lakás azonnal kiadó: 5. 4. vagy 3 szobás, teljes komforttal. Ugyanott egy kétszobás garconlakás kiadó. Str. Sincal 22., bejárat Cal. Saguna 7. 6104

Butorozott uccai szoba, kétszobás és egyszobás kertlakás kiadó. Str. Consistorului 29. 6100

Különbejárattal, uccai butorozott szoba kiadó, fürdőszoba használattal. Strada Gen. Grigorescu 1. (volt Muresului).

Kétszobás, modern lakás nov. 1-re kiadó. Str. Muresanu 11. 6094

ÜZLET

3-100.000 leiel abszolút reális és rentábilis vállalkozáshoz betársulnék. Részletes ajánlatokat „Komoly üzletember” jellegre a kiadóba.

Külvárosi üzletház, jóforgalmu üzlettel családi okok miatt sürgősen eladó. Ugyanott egy Palisander-ebédlő is eladó. Cim a kiadóban. 6092

VÉTEL - ELADÁS

Egy prima kivitelű francia háló és egy legújabb típusú modern faragott ebédlő (görbe) eladó Asziasznál. Megtekinthető: Str. Stroescu 31., ajtó 4. 6108

Boroshordókat, használtakat, keresek megvételre, 7 és 8 hektósokat. Cimeket a kiadóba kérek.

Eladó

német gyártmányú szárítóberendezés kazánal együtt, 1 drb. 700 mm, 1 drb. 300 mm. szállagfűrészmotorokkal és indítókkal. Arad, Str. Consistorului 42.

Egy használt, jókarban levő trócepet megvételre keresek. Cim a kiadóban. 6093

Dionálók, ebédlők,

kombináltsekrény, bronzszalok, mil-lárok, lüstölt tölgy uriszoba, antik náló, biedermeier ülőgarnitúra, fiókos se-cretair, antik szekrények és vitrinok nagy választékban.

Zálogkölcsonöket

közvetünk. Előleg aduak, zálog-céduláját ocoson mosszabotjuk.

TEMPO bizományi üzlet,
F scher Elz-palota.

INGATLAN

Jól jövedelmező ház eladó, tulajdonosnak modern lakással, saját vízvezetékkel. Cim a kiadóban. 6086

KÜLÖNFÉLÉK

Haláleset

elutazás, költözködéskor kifolyólag veszek készpénzért ocska butorokat, ruhaneműket, agyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket, festményeket, hangszereket, makulaturapapírt, ócekvast, padlásholmit, — Vásárolók lakásban és padláson heverő bármilyenféle értékes holmit, ím-tomót stb. Vidékre is megyek. Cimeket lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívásra hazhoz jövök. Ujdu-ucca 5.

Steiner Sándor.

Telefon 26-16. Telefon 26-16.